

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە)

اينسانجیل دئموکراسى دئوريمى

تورك ميللتى اوچون : بير يئنى حادته، ايكى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز
گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە ده اوز وئرن ضربه گيريشىمى و اينسانجیل دئموکراسى حركتى
يازارلار : آلتاي اورمولو، قوملو چنگىز (چنگىز حسىنى قمى)، ۲۳ تموز ۲۰۱۶ (۴ مرداد ۱۳۹۵)

- ۱۵ تموز ضربه گيريشىمى و توركىيە نين عمومى وضعىتى
ڪودتا و ضربه گيريشىمىنин غالىپ گلمەسى دوروموندا نلر بو ميللتى گۆزلەيىردى
سعيدنورسى سوننو ترورچولوغون بانىسى و اونون اوېرنجىسى فتح الله گولن
ضربه گيريشىمى عليئەايىه ميللت و اوردو بىرلىگى حركتىنин آنا مسازلارىنى
تورك دوشمانلارينين ئائىشدىرىلىرى
منطق بىلىمى و جىرچىلىك و اوزگورلوكچولوك باخىشى اساسىندا بير يوروم
گونازتى وى گونئى آذربايجانىن مىلى تلوiziyonuدور
دېنiz بىكال بىن مالىخولىيى تەفكىكورو
گونازتى وى و آيدىنلار ایران سەچىملەرنىدە ان دوزگون توتومو اورتايا قويىدۇلار
گونئى آذربايجاندا دونيا گۈرۈشۈمۈز بعضى مسئلەلرده هلهدە خەسابىر.
فرانسه دئورىمى و تورك ميللتىنин اينسانجیل دئموکراسى دئورىمى
يئىيلگى و قالخىش ياشايسىشىن بىر پارچاسىدىر
گله جگە باخىش
قايناقلار

اینسانجیل دئموکراسی دئوريمى : بير يىنى حادته، ايکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوك مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە

١٥ تموز ضربه گيريشىمى و توركىيەنن عمومى وضعىتى

توركىيە ده ٢٠١٦ تموز آيى نين ١٥ يىنده آخشام ساعاتلارينا دوغرو اوردو اىچىنده اولان بير قروف سىلاحلى دسته طرفيندن بير ضربه (كودتا) گيريشىمى باشلاتىلدى، كودتا آخشاما دوغرو بير عدنهنى و اوجومله دن اوردونون

باش ژئىزىلى، خلوصى آكار و بير چوخ پوليس و دىگر اوردو قوللاريندا اولان يو كىسک روتېلى اوردو باشچىلارينى تووقلاماقلا، باشلادى و اونلارا كودتاجىلارا بويون آيمك و قوشولماق اوچون باسى يايپىلىدى و نهايتا او گون سون ساعاتلاردا آچيق آشكارا قالخىشما اولدوغونو اعلام ائدەرك، اوردو، و يايىن مرکزلرىنى الله گىچىرمە يە باشلادىلار و ميللت مجلسىسى و پوليس قرارگاهلارى بومبالانماغا باشلاندى ، بو آرادا جومھور باشقانى نين و آيرىجا بير چوخ پارتى باشقانلارى و اوردو باشچىلارى نين چاغرىلاربىلا، ميللت مئيدانلara تۈكۈلدۈ و جونتاجىلارين ايلرلەمەسى دوردورولدو، سونرا دا جۇنتاجىلارى گىرىلەمە يە زورلادىلار و نهايتا ضربه گيريشىمى پوسگور تولدو و ياتىشىرىلىدى.

قوشقوسوز جونتاجىلارين يئنيلەمەسىنده ايکى بؤيوك عاميل و بير سира شانس اثىرى او لا يالار ائتگىلى اولمۇشور.

ايىك عاميل تورك ميللتى دىر، كودتا باشلار باشلاماز توركىيە جومھور باشقانى، اونا باagli قوهلەر طرفيندن بىلگى لەنر، اقامىت يئىرinden چىخار و آنكارا عوضىنە استانبولا يولا دوشىر؛ هاوا ليمانىندا اولانلارين ياردىمىيلا گوونەنلى يئرە گئدر، بئيلە ليكلە خالقا چاغىريشلار باشلار و ميللت خىابانلاردا و حساس نوقطەلرده توپلانماغا باشلايىر، بئيلە ليكلە كودتاجىلارا انگل تۈرەنير، و ايلرلەمەلىرى بؤيوك اۋلۇچوھ دوردورولور.

ايىنجى بؤيوك حرڪت، اوردو اىچىنده باش وئرير، چوخلى اوردو منسوبلارى و پوليس قوهلەرى بو قالخىشمانى ميللت و دئموکراسى عائىهائىنە بير تشبوب اولراق، جونتاجىلارلا موقابىلە يە باشلايىرلار. و نهايى ضربەنى جونتاجىلارا يئندىريلر، كودتاجىلار يئىليرلر و وضعىت عادى حالا دۇنر.

البتدە بورادا اينسانى گوجدن سۆز گئدير، مسلماً، اينسان گوجونون يانىندا، ايلەرى ايلە تىشىم سىستئىمى، اۋزىز يايىن تلوىزىونلارى، و استخبارات سىستئىمى نين ياردىمى و جومھور باشقانى و باش ناظر (باشباخان) و خالق طرفدارى اوردو باشچىلارينين تووقلانابىلمەمەسى و خالقا ارتىاطا گىرمەلىدە اونملى رول اوينامىشىرى.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر يئنى حادىھ، ايکى فرقلى باخىش، اوج بؤيۈك مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە

توركىيە دھ ضربە گيريشىمى و اونون خالق و ميللتە باغلى او ردۇ بؤلوملىرى طرفىندىن يئنيلەمەسىنин اوج اصلى مسازى نى آچىق آيدىن بىر بىرىنندىن آيىرد ائتمك مومكۇندور، البتىدە كودتانيں يئنيلەمەسىنندىن سونرا، بىر طرفدن گونلرجە حكومت طرفدارلارينىن تظاهراتى و خالقىن دوزنلەدىگى سياسى شىلىكلىر، و آيرى طرفندە بىر سىرا سورو شىورمالار و توتوقلامالار، بو مسازلارى كولگەدە بوراخاجاقدىر آما

بونلار سونا ارەجىدىر و يئنه دھ دئموکراسى حركىتىنن اصلى مسازلارى قالىچى اولاراق، بوتون ساحەلرده تاثيرىنى بوراخاجاقدىر.

طېبىيى کى بو مسازلارلا باغلى هر شئى و هر تور گلىشىمە، يئنەدە ميللتەن آسيلىدىر و ميللتىن واسىطيەسىيەلە يئرىنندە او تورمالايدىر و اگر ميللتىن صحنه دە اولماسى پوزولورسا و خىم سونوجلار اىتفاق دوشە بىر.

بو سون سۆز حاققىندا ایران دئورىمى ان آچىق و آيدىن اورنڭ او لا بىلير، ایراندا ميللت دئورىمى گرچىكلىشىدى، آما بىر طرفدن گئرى تفكىكىرلۇ دىن آداملارينىن حىلە و آلداتمالارلا خالقىن اعتمادىنى قازاناراق اىش باشىينا گئچمەلرلى و خالقىندا اونلارا گووه نەمەسىيەلە صحنه دەن چىكىلمەسى، هر شىئى ترسىنە چئوبىرىدى و ضىد اينسانى و ترورچۇ فارس حاكىمتى اىش باشنا گىلدى و يالنىزجا بوتون

مملىكتىن ثروتىنى و خالقى غارت ائله مكلە قالما ياراق، اورتا دوغۇ اولكەلرینى و اۋزلىكىه، چوخ يئرلرده آزىزلىقىدا اولان بىدېخت شىعەلر ياشايان، مملكتىلرى اودا چىكى و بوتون خالقى قاراگونە سوروتلەدى.

دئموکراسى حركىتىنن مسازلارينا گئچمەدەن توركىيەنин عمومى وضعىتى حاقدا قىساجا بىلگى وئريلىر.

توركىيە گئچميش ۱۰-۱۵ يىلده بؤيۈك اىلرلە مەلر الدە ائتدى، توركىيەنин ۲۰۰۰ لەردن ۲۰۱۵ قدر آدام باشىنا گلىرى ايکىيە قاتلاناراق، ۲۰۰۲ دە يئىنيدن G20 اولكەلرلى سىيراسىنا گىردى. توركىيە او ردوسو دونيانيں عىنجى بؤيۈك او ردوسو اولاراق، ناتو اولكەلرلى ايچىنده آمرىكادان سونرا ان بؤيۈك او ردوبا صاحىبدىر.

بىر حالداكى آوروپا اولكەلرلى ۷-۸ يوز مىن سىعينىما جىيلا بؤيۈك بحرانا دوشەرك حتى بىرلىگى بىلە سوال آتىنا گئدير، توركىيە ميللتى و دؤولتى ۳ مىلييونىنان آرتىق سورىيەلىنى اىللەرچە اولكەلرینىن بارىندىرىلىرىلار.

ان اۇنملىسى توركىيە او رتا دوغۇ مملكتىلرى ايچىنده ان گئنىش دئموکراسى يە صاحىبدىر و خالق اۆزگۈرچەسىنە صاندىق باشىنا گىئدر و اىستەدىگى حىزب و پارتى لە سس وئرر و اىستەدىگى قروپو مجلسىسە گۈندەرر، بو مجلسىسە اىسلامچىلاردان توتوب تا آتاتوركچو توركچولر و كورد حىزبلىرىدە اۆز تمىيلچىلىرىنى آزاد جاسىنا مجلسىسە گۈندەمىشلەر، و هر اولاي حاققىندا اۆز سىلىرىنى خالقا چاتدىرىرىلار و اىستەدىگى ياسالارى قانۇن چى gioh سىنە تصدق ائده بىللىرى.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربایجاندان باخاراق توركىيە)
کودتا و خربه گىريشىمەنин غالىب گلمەسى دوروموندا نلر بو مىللەتى گۆزلە يېرىدى،
 جناب اينصافلى بگەدایت بو حاقدا مفصل مقالە يازاراق بو مۇصىيتلىرى ۳۰ بۇلۇمده وئرىيەتلىرى بورادا اونلاردان
 يېغجام بير بولۇم وئرىيلىر:

۱- خربەچىلر غالىب گلسىيدىلر: نىظامى حکومت اعلام اولا جاقدى، آنا ياسا اوزون مەت گوندەمن چىخاجاقدى،
 مجلسىس باغاناجاقدى، و مدنى قورومالار و دئموکراسى تعطىيل اولا جاقدى.

۲- بۇتون مىللەت و كىيللىرى، اىالت باشقانلارى، حىزب عضوlarinin چوخو و بۇتون دئموکراسى يانلىلارى
 تووقلاناجايىلار و چوخو اعدام اولا جاقدىلار.

۳- گازئىتەلر، تلوىزيونلارين چوخ باغاناجاقدى، و آزادىق بؤيوک اۇلچودە يوخ اولا جاقدى.

۴- واردات و صادرات دوراجاقدى و يۇنىۋەرسىتەلر بير مەت تعطىيل اولا جاقدى.

۵- تورپىسم صنعتى دوراجاقدى و مىللەتىن گلىرى كسىلە جىكى.

۶- توركىيەنин اوروبا اويمەلىگى دوردورولا جاقدى و توركىيەنин اولوسالار آراسى اعتبارى آرادان گىندە جىكى

۷- اولكەدە بؤيوک قارقاشا ياراناجاقدى و گۇوهنسىزلىك و امنىتسىزلىك بۇتون مملكتى بوروپە جىكى.

۸- باتىلى دؤولتلر و روسىيە، كورد ترورچولارىنى، توركىيەنин بير چوخ بۇلگەلرinen مسلط اىدە جىكىلر و ترور هر يئرى اودا چكە جىكىلر. و توركىيە دە كوردوستان دەلتى بير اوپونجاق اولاق منطقەنى ترورا بولاشىرا جاقدى.

۹- اسلامچىلار عئىنى ایران امامىيە شىعەسى كىمى توركىيەنide ترور يووالارينا تبدىل اىدە جىكىلر و شىعە سوننو چاتىشماسى بۇتون منطقەنى اودا چكە جىكى.

سعىدنورسى سوننو ترورچولوغون بانىسى و اونون اوئىرنجىسى فتح الله گولن

فتح الله گولن سعىدنورسى آدیندا بير شخصىن اوئىرنجىسى و اونون دينى مكتبىنин وارىشى كىمى تانينىر.

سعىدنورسى ۱۸۷۷ ايلينىدە توركىيە دە بىتلىيس شەھrinin نورس كندىنيدە آنادان اولور، گويا كورد كۈكىلىدىر، نورسى دينى تحصىل آلىر، چوخ رسالەلرinen «نور رسالەسى» آدیندا يازىر.

آتاتورك طرفىنiden توركىيە جومھورىتى قورو لاركىن، نورسى يېنىلىكلىرى قارشى چىخىر، نورچولار دئموکراسى نى و لاتىن اليفباسىنى شىطان نىشانەلرinden بىلرلر، سعىدنورسى بىرىنجى دۇنيا ساواشىندان يېنى قورتولموش آنادولو خالقىنى اىچ ساواشا سوروتلە بىر، ۱۹۲۵ دە تووقلانىر

و سونزادا بوراخىلىر، او ترورباشچىسى اوجالان كىمى هەچ واخت ائولەنمير و ۱۹۶۰ دا اولور. نورسىنин كىتابلارينين آدى نور رسالەسى اولدوغو اوچون، اوئىرنجىلىرىنە نورچو دئىيردىلر،

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه) فتح الله گولن ۱۹۴۱ ده تورکیه نین ارضروم شهریندە آنادان اولدو، او سعید نورسی نین اوپرنجى سی ساپیلیر، او سونرا لار بؤیوک خطیب کیمی اورتايا چىخدى و نورچولار مكتبى نین و آیرى دئیشله نورچولار فيرقە سینین اوندرى کیمی تانيندى، اينديليكلرده نورچولار اوچون، فتئو ويا فتح اولا لاهچى و گولچى جماعتى ده دئېرلر. اونلار ظاهىردد لا يىسم سىستېمىنە قارشى اولماياراق ائيلەيە بىلدىلر بؤیوک بىر قروپو آرخالارينا آلسىنلار، و مختلف اولكەلرده اوزللىكلە تورك جومھورىتلىرىنە مدرسه لار آچاراق مىليونلارجا اوپرنجىنى درسخانالارا جذب ائتدىلر، دئمک اولار ياخىن گىچمىشە قدر، تورکىيە گىلىنده بؤیوک اولچودە دىنچىلر ايچىنده گولن طرفدارلارينى گۇرمك مومكۇن ويدو.

فتح الله گولن ايلك دئونملرده اردوغان قروپويلا بىر جىھە ده اولا راق سونرا لار تورکىيە ده اىقتدارا يېتىرن اىسلامى حىزىبلەل اىختىلاف تاپار و ۱۹۹۹ دا آمرىكا ياكى گئدر و او زاماندان بىر پىسىلوانىا اىالتىنەدە اقامىت ائدر. اينديليكىدە دين فاناتىزمىنى بىر سكە نظردە تو تارساق، فارس موجتەيدلىرى، امامىيە شىعە لىگىنەن راديكالىسمىنى يانسىداراق سكەننەن بىر اوزو سايىلىلار، عئينا فتح الله گولن ده سوننولوك مذهبىنەن راديكالىسمىنى يانسىداراق سكە نين اوپىرى اوزو سايىلىلار، ايراندا فارس موجتەدلەرلى جناب خامنە اى نى ايمام مهدى کىمى تانىتدىريرلار، آيت الله سعىدى دئىير جناب خامنە اى آناسىنەن قارنەندا باشىنى ائشىگە چىخارداركىن ياعلى سىسلە بىر و اوپىرىلىرىدە جناب خامنە اى نى امام زامانىن اوزو ويا تام الاختىار بىر نومايندەسى كىمى تانىتدىريرلار. تورکىيە سوننولرى ايچىنده دىنچى جماعت بىر سира حىشلەر سۈيکەنەرك، فتح الله گولن مهدى و ايمام زامان كىمى تانىتدىريرلار.

نورچولار كوردلر ايچىنده ده فعالدىلار و بونون سببىدە سعید نورسی نين كورد كۈكىنى اولماسىدىر، سورىيە ده كوبانى شەھrinin خارابا قالماسىنەن اصلى سببى پ.ك.ك. قروپويلا داعش قروپو اولمۇشدولار، كوبانى ده اولان داعش قروپودا كوردويدولر و نورچولار قروپونا عايد ايدىلر، بو اىكى قروپ يعنى پ.ك.ك. كورد ترورچولارى و داعش كورد نورچولارى او قدر بىر بىرلىرىنە بمب آتدىلار و سونندا كوبانى ئى خارابا يا چئوپىرىدىلر، البندە يئنەدە او بولگەننەن اىكى يوزمىنندن آرتىق آوارا كوردلرى تورکىيە سىغىنلىكلار و تورك دئۋلتى و مىللەتى نىچە ايلدن بىر بىر آوارا سىغىنماجىلارى بارىندىرماقدادىر، بونا باخماياراق يئنەدە اونلارىن ترورچو قروپولارى سورىيە ده و عراقدا تورکىيە علئىيە اينە ساواشىرلار و يئرى گىدىكىجە تورکىيە ده ده بومب پارتلاديرلار.

-نورچولار و گولچىلر يازىلاريندا ظاهىرا بىرلىگە و وحدتە ائنم وئرىلر اوزللىرىنى اصيل ايسلام دىنинىن وارىشلىرى بىلەرك، فلسفى دوشونجەلرینە «وحدت مسئله سىنى اينسانىن اصل و ذاتىندان ساياراق، اىختىلاف عنصرىنون عرّضى، اعتبارى و صفت اولا راق تانىتىرلار» آىرى دئىشله، اونلار وحدت مسئله سىنىن ائنم وئەرك، اونو اينسانىن كۈكۈنەدە اولان بىر عنصر كىمى بىلىرىلر آما اىختىلاف مسئله سىنى اينسانىن كۈكۈنەدە اولماياراق بو مفهومو سونرا لار يانلىشلىقلار ئىپرىنلىر و ايشلەدىرلر.

بو فلسفى تئورى حاققىندا قىسا بىر آچىقلاما وئرمك داها آيدىنلا ديچى او لا جاقدىر. اونلارىن سۈزدە وحدتە ائنم وئدىكلىرىنە رغمما، عمللىرىلە تفكىكىرلار، بىر بىرلىلە تو تمور، اونلار تورکىيە توپلۇموندا ان بؤیوک خىدىت يارادان سخىتلەرن سايىلىلار و باشقا اينانچلى اينسانلارى دوشمن كىمى تانىتدىريرلار. گىلىكىلە بعضى مفهوملارىن ذاتى و بعضىلىرىن عرّضى اولدوغو (اورنک اوچون بىرلىك و وحدت ذاتى دىر و اىختىلاف عرّضى دىر) ايسلام فلسفە سىنىن ايلك دئنم فيلسوفلارينا عايد بىر نظرىيە ايدى،

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە بو نظرىيەنин اساسى بير سيرا شئيلرین هئچ واخت دېيشىمەدىگى تئورىسىنە دايانيز، قدىم فيلسوفلار بئيلە دوشۇنوردولر، هر بير موجودون و حتى هر بير مفهوم و صورت يىن بير ظاھيرى و بىرده اصلى واردىر و اونا ذات ويا كۆك دېيىرىدىلر، هر موجودون ذاتى ھمىشە ثابت حالدارىر و موجودون مختلف بؤولملرى دېيشىسەدە، اونون ذاتى هئچ واخت دېيشىز (مثلا بير شخص تئيمور آدىندا دېيشىسەدە اونون ثابت ذاتى دېيشىز و بو سبىدن چوجوق، گنج و ياشلى اولسادا يئنەدە تئيموردور)، ايندىليكىدە بو نظرىيەلر چاغدىشى نظرىيەلر سىرايسىنادىر چونكى نه حركت و دېيشىم نظرىيەسىلە و نه نىسيبىت تئورىسىلە هئچ بير اوپوشماسى يوخدور، آما يئنە دە بوجور كۆھنە بئىن و چوخودا رادىكال دينچى عالىملەر، او كۆھنە تئورىلەر ساۋونارلار.

چاغداش فلسەفە بو مفهوملارين يئرينه تىز، آتى تىز و سىنتز مفهوملارينى، دېيشىم و حرڪت تئورىلەر ايچىننە قوپۇر، يعنى وحدت ويا اىختىلاف مسئلهلىرى تىز و آتى تىز كىمى عنصرلارдан باشقا بير شئى اولماياراق بىرپىرلىرىلە قايناشاراق يئنى عنصرلارا يعنى سئىتتەزه دونوشورلر. ضربە گىريشى اولايانىدا، اينسانجىل دئموکراسى حركتى بى دېيشىملىرىن و قايناشمالارين سونجو كىمى دېرلنديرىلەلەيدىر.

هر حالدا بورادا داها درينە گىتمەدن موضوعىيا سون وئرىرىيك و بو رادىكال دينچىلىرىن عمللىرىنин چاغدىشى اولدوقلارينا اىشارە ائدرەك اىستەدىك بونو دىيىك اونلارين فلسەفە و منطق دئىيگى شئيلەدە، كۆھنە تئورىلەر گۆشەمەسىندىن و حتى ساپدىرىماسىندان باشقا بير شئى دئىيل. و اينسانلارىمىز اونلارين يئكە دانىشماقلارينا باخماياراق، سۆزلەرنى دوزگۇن آراشدىرىمالى و اۆزلىكىلە عمللىرىلە سۆزلىرىنىن اوپوشماماسىنا

رادىكال دينچىلىر، حکومت اۋنجهسى اۋزگورلوكىن، رفاهدان، دئموکراسى دن، و چاغداش اسلامدان، حقوق و قانوندان دانىشلار، اما حکومتى الله گىچىرىدىكىن سۇنرا گىتىرىدىكلىرى شئيلەر : قىلمىرى سىنديرىماق، ايرقچىلىق، يوخسۇلۇق، اوغرۇلۇق، بؤيوک قىرقىنلار، ترور و اقتصادياتى چۈركىتمەك اولمۇشدور.

دېقتىلە ياناشمالىدىلار. نورچولار اينانج لاحاظىلەنەن، امامىيە شعىيەلىگىلىه ياخىنلىدىلار، اۆزلىكىلە قارشى «مذهبى فيرقەلە» دوشمنچىلىك تۈرتمەك حاقدا، اينانجلارى ائش دىر سايلىر، چونكى امامىيە شىعەسى دە تقىيە اصلينە سۆيىكەنەرەك وحدت دن دانىشلار، ولى عملدە دوشمنچىلىك تۈرتمەك و آيرىلارىنى ناصبى بىلەن و اونلارين قانىنى، مالىنى و ناموسونو حلال اعلام ائتمەك اونلارين اصلى ھەدفلەيدىر.

وقتى اينسان توركىيە دئموکراسى حركتىنە درينىن باخىر، ايران اينقىلابى يادينا دوشۇر، خاچلى تەتكۈرلۈ باتىلى قىروپلار ۱۵ ايل خمينىنى قۇرۇدۇلار ساخلادىلار و سونرا دا خالقىن ياراتدىغى اينقىلابىن دالقالارينا مىنەرەك اونو ايرانا گىتىرىدىلەر و اوندر اولماسىنا چالىشىدىلار و اونون واسىطەسىلە ايرانى و منطقەنى اودا چىكدىلەر، ائىلە گۆرونور همان خاچلى قىروپلار فتح الله گولن-ى دە ۱۵ ايل يئدىرىدىلەر و اىچىرىدىلەر و سۇنرا دا بير ضربە گىريشىمى اىيلە اىستەدىلەر اونو توركىيە گىتىرسىنلەر و بؤلگەنى داها بؤيوک اۆلچۈدە خارابا قويىسونلار، آما تورك مىللەتى آيىقايىدى و اونلارين اوپۇنۇنا گلمەدىلەر و اصلىندە اورتادوغونو داها بؤيوک فلاكتىردىلار و بو اوزىننە اۆزلىكىلە بىرلىكىدە بو منطقەنин بوتون مىللەتلىرىنەدە بؤيوک خىدمەت اندىبىلە.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر يئنى حادىھ، ايکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە)
ضربه گىريشىمى علئەينه مىللەت و اوردو بېرىلىگى حركتىنин آنا مسازلارى
بو مسازلارى بئيلە سيرالاماق اولار.

١- دئموکراسى ده يئنيلىك، ٢- دين ده يئنى يورووم، ٣- اوردو دا يئنى دوزنلەمە

١- دئموکراسى ده يئنيلىك : دئموکراسى تورك مىللەتى آنلايىشىنин بير پارچاسىدیر، بو حركتىلە توركىيە خالقى و اوزللىكىلە تورك مىللەتى، اوزللىكىن دئموکراسى و اوزگورلۇك آنلايىشىلارينى اورتايما قويدولار.
خالقا اولان چاغرىشلاردا ان بؤيوک رولو، اقتدار پارتىسيپلە بېرىلىكىدە، مجليسىدە اولان بوتون پارتىلىرىن اويمەلر، و اوردو منسوبالارى اوپنامىشىدىلار، اوزللىكىلە توركۈندەن و كوردوندن توپوب، بوتون دئموکراسى يانلىسى قوەلرىن بېرىلىكىدە حركتىلى، توركىيە توپلۇمونون عاغىلچى بير گوجە صاحىب اولمالارىنин گؤسترگەسى و نىشانەسىدیر.

بو مقالە نىن آدینى من اينسانجىل دئموکراسى حركتى قويىدوم، چونكى بو حركتىدە اينسانى دىرلەرە اونم وئرىلىميشىدىر، بير حالداكى آوروپادا و آمرىكادا دئموکراسى يانىز آوروپالىلارين چىخارلارى اوزەرە قورولموشدور و يئرى گىلىكىجە هemin دئموکراسى دن سىغىنەماجىلار و حتى اوچونجو دونيا ئۆلکەلرىنى استعمار ائتمك اوچون يارارلاپىلار، توركىيە ده بونون تام ترسى اولاراق ان چتىن اقتصادى و سياسى حاللاردا بئىلە سىغىنەماجىلارا و اوزگە ئۆلکەلرىن اينسانلارىندا (غزە، آفرىقا) ياردىملارىنى اسېرگەمە يېپىلر.

يئنەدە اينسانجىل كلمەسى بو حركتىن دىنى و نظامى (اوردو سال) مسازى اوچون دە گئچىرىدىر.

٢- دين ده يئنى يورووم : (دین تورك مىللەتى يانىندا يئنيدن يورووملانمىشىدىر و تورك مىللەتى گولنچى راديكالىسمىنى بنىمسەمكىن قورتولموشدور.

تورك مىللەتى مئىدانلارا تۆكۈلمكەلە و قالخىشىمايا قارشى چىخماقلار اورتادوغودا دينىن راديكالالاشمىسينا رغما، تك بير اورك كىمى بو راديكالىسىمى رد ائتمىشىدىر، اونلار جماعت اينانجىنا يوخ دىيەرك راديكالىسىمى بوسبوتون، اوزھرىنيدن آتماق اىستەميشىدىر و لا يىسىم تفكىكورونو و اينانج اوزگورلۇيۇنو چاغداش بير بىچىمەدە و يئنيدن بنىمسەميشىدىلر.

فتح اوللاھچى لار بئيلە دوشۇنور دولر مىللەتىن بؤيوک قىىسىمى اونلارلادىلار و بالاجا بير قارشى دورما اولسا، بوتون مىللەت اونلارين دالىسىجا قوشاجاقلار، آما ھەر شئى ترسىنە اولدو و خالق اثبات ئەلەدى گولنچىلەر يانلىش تفكىكوردادىلار و تورك مىللەتى اونلارلا ھەنج بير علاقەلرى يوخدور و بو مىللەت اوز يولۇنۇ چاغداش ايلكەلەر اساسىندا سئچمىشىدىر.

بىر لحظە بونا فيكىرلەشك حتى اگر تورك مىللەتىنин كىچىك بۈلۈمودە فتح اوللاھچى يانلىسى آداملار خىابانلارا و مئىدانلارا چىخسايدىلار نەلر اوز وئرەبىلدە، اما تورك مىللەتى تك بير اورك كىمى اونلارا حتى اوزللىنى گؤسترمه يە بئله اجازە وئرمەدى و بو توپوم، بو حركتىن ان مثبت و سئونىدىرىجى طرفىدىر.

كودتا قارشىتى تورك مىللەتىنин حركتىنinin ذاتىندا و اىچرىگىنە، دينچى راديكالىسمىنин علئەينه، چاغداش ايلكەل اساسىندا يئنى و عاغىلچى دين يوروومونو قويىمودور، تورك مىللەتىن دين آنلايىشى، تروردان اوزاق، چاغداش و اينسانجىل، دئموکراسى دن يانا، سوسىيال حقوق دئولتى و اوزگور مىللەت دن يانا، دين يوروومو اولموشدور، تورك مىللەتى تك بير اورك كىمى اىسلام دينىنى يئنيدن يورووملانمىشىدىلار و اطرافدا اولان راديكال ترورچو و دينچى دئولتلەر رغما، اوزگورلۇكچو بير دين تانىتىرىمىشىدىلار، اونلار بو حركتىلە فارس

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادثه، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە) حاكمىتىنин ترورچو امامىيە شىعەلىگىنە، عراق و سورىيە حاكمىتىنин خىد سوننۇ دينى توتومالارينا، و آيرىجا غير دموكراتىك سوننۇ دؤولتلرىن دينى آنلايىشلارينا دا يوخ دىيەرك، اوزگورلوكچو اىسلام دينىنى اورتايما قويموشدورلار.

بو مقالە نىن آدىنى من اينسانجىل دئموکراسى حركتى قويدوم، چونكى بو حركتى دئمناسانجىل تفكىكورو، دمكراسى اىيلە بىرلىكىدە دين اوچوندە گئچرلىدىر، تورك خالقى بىرلىكىدە، سوننۇ و شىعە توركۈندەن توتسوب، تورك، كورد و دىيگەر اشتېكىلر كىمىي ھامى، بوتون اينسانلارى احاطە ئىدەجك اينسانى و چاغداش دينى بنىمسەمىشدىر، اونلار چاغدىشى داعش تفكىكورلو، نورسى و گولنچى تفكىكورلو دينە يوخ دئدىرلەر، توركىيە علوپىرىدە، هر جور تررورچو دينى تفكىكورلاره يوخ دىيەرك قوشقوسۇز هرجور نورچو و امامىيە اساسلى و ترورا بولاشمىش سۆزدە دين آدلانان دوشونجەلرى بىر طرفه آتاراق، اينسانجىل اىسلام دينىنە سۆيىكىنلىر و ان بالاجا ترددوا يول وئرمەدن اىختىلاف يارادان دينچىلەر دور دئدىرلەر.

۳-اوردو دىنى دوزنلەمە : گولنچىلەر فيكىر اندىرىدىلەر اوردو "دا بىر چتە دوزلەرک و اونلارى تانك و اوچاقلارلا مئيدانلارا سورەرك، خالقى بؤيوک قورخويا سوروتلەيە جىكلەر، قارشى دورانلارى قىرماقلا اونلار اىچىنەدە اىكى تىرهلىك و بؤيوک اىختىلافلار سالاجاقلار، و بو اورتاما دا اوردو بوتون دئلت و خصوصى قۇرمالارا و ايش يئرلىرنە مسلط اولاجاقلار.

اما بىر طرفدىن مىللەت و اونون يانىندا اولان اوردونون بؤيوک بؤلومو بو قالخىشمانىن علئىه اينە اولاراق گولنچىلەر قارشىسىندا جانلارىنин باھاسىنا دايىندىلار و اثبات انتدىلىر گولنچىلەر بؤيوک خطالارا دوشموشلەر. بو سۆزو قطعىتىلە دئمك اولاركى ھم مىللەت يئنى اوردو اىستەيىر، و دئموکراسى دن يانا اولان و مىللەتنىن يانا اولان اوردو طرفدارىدىر و ھم اوردو دا، چاغداش اىلكلەر اساسىندا يئنى بىر دۇزىنلەمە اىستەيىر، و بالاجا چتەلر خارىج، اوردونون اصلى بؤلومو مىللەتنىن و دئموکراسىدىن يانا بىر داۋانىش سرگىلەدىلەر. بو موضوعۇن اىسى آنلاماق لازىمىدىر.

بىر لحظە دوشونون اوردو نون بؤيوک بؤلومو بو ضربەنин دالىسىندا دورسايدىلار نە اىتفاقلار دوشەبىلدى؟ و يَا اوردونون بؤيوک بؤلومو بو قالخىشما قارشىسىندا پاسيو و مۇفعىل اولسايدىلار، نىل اوز وئرەبىلدى؟ قوشقوسۇز ھم مىللەت وھم اۋلەكە، چوخ بؤيوک خسارتلەرە معروض قالاپىلدى.

اۆرنك اوچون اشارە اولۇنماليدىر ۱۹۶۵ ايلىنده اندۇنلى ئۆلکەسىنده سوکارنو "نون علئىه اينە، ژئرال سوھارتۇ" نون ضربەسى سببىلە ۵۰۰ مىندىن چوخ اينسان قتلە يئتىرىدى.

يىتىھەد شىلى دە، آلندە علئىه اينە، پىنۇشە ضربە ياپدى و بونانىستاندە ضربە ياپىلدى و اون مىنلەجە اينسان هلاك اولدو و بو ئۆلکەلردىدە اىقتىصادى و اىجتىماعى جەھەتن بؤيوک گئريلەمەلر وجودا گلدى.

شكسيز توركىيە دە ضربە بؤيوک اۋلۇچودە اوچۇز آتلاتىلىدى و بونون دا سببى اىكى عامىلدىن باشقۇا هئچ بىر شئى دېبىلىدىر، اونلارىن بىرى مىللەتىن تك بىر يومرۇق كىمىي ضربەچىلىرىن قارشىسىندا دورماسى ايدى، و اىكىنچىسى و اينانىلماز شكىلەدە داها بؤيوک اوئم داشىيان، اوردونون بؤيوک بؤلومونون خالقدان يانا اولاراق چتەچىلىرىن قارشىسىندا دايىنماسى ايدى.

--بو دئۇمدىن سونرا اوردو دان حمايت ائتمىك، و اونو دئموکراسى دوشىمنلىرىنندن آرىندىرىماق، و دوزگون چىچىوهلىرى اساسىندا دوزنلەمك يالنىز و يالنىز يىتىھەد خالقا دوشىر، قوشقوسۇز دوشىمنلىرى اىستەيىرلەر اوردو اىلە

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤپۈك مساز (گۇنئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە خالقىن آراسىندا اوچوروم دوزلدهلر و اوردونون ايماجىنى و توركچو و اوزگورلوكچو تصویرىنى، خالقىن گۆزۈنده اسکىلدەلر؛ يئنه بورادادا تورك مىللەتى تعىين ائدىجى رولا صاحىبىدیر، ضربه گىرىشىمى حركەتلىرى آچقجا بونا دلالت ائدىركى تورك مىللەتى بؤپۈك و تەھلىكەلى دوشمنلار قارشىسىندا، دوشمنلارин اوپۇنلارينا گلمەبەرک اۋز اوردوسوно قورويا جاقدىر.

بو بؤلۈمە و منىم دؤشونجەمە گۆرە تورك اوردوسوندادا يېنى دۇنم باشلايا جاق. تورك اوردوسو اينسانجیل دئموکراسىدەن و اينسانجیل دىيندن يانا اولراق گوجلهنە جىكىدیر، تورك اوردوسو بوتون داعشچى گولنچىلەر و نورچولارا يوخ دىنى، او اىستەمەدى ترورا بولاشمىش اينانجلارلا بىرلىكىدە حركەت ائدە، تورك اوردوسو بوندان بئلە دە ترورا قارشى ان قاتى اينانجلا ائىيتىلە جىكىدیر و توركىيە مىلتىنин ايچىنە اونون سىنيرلارينى قوروياراق اينسانجیل دىينىن و اينسانجیل كولتورون و دئموکراسىنин قورو يوجوسو اولا جاقدىر.

تورك دوشمانلارينىن ائلىشىدىرىلىرى

— بعضىلەر بئيلە دئىيرلەر گويا اردوغان دىنچى بىر شخصىدیر و آيرىجا اوركىن آتابوركە باغلى دئىيلدى. بوجور سۈزلىرىن نە قدر يانلىش و دوز اولماسى اصلا اثباتلانابىلىر بىر شئى دئىيل و بئيلە حاللاردا يالىز بوجور شخصلىرىن ائىلمىلىرى و حركەتلەر ملاك و قانىت كىمى گۆز اۇنونە آينىمالىدیر.

بورادا اردوغان يالىز و يالىز بىر سمبول كىمى خالقىن اۇنوندە گىتمىشىدیر و بو جەتىندە بؤپۈك رول اوپىنامىشىدیر و تقدىرە لا يېق بىر شخص اولراق تانىنمالىدیر.

آيدىنديرىكى بىر شخصىن بللى بىر دئۇنمدە اورتايَا قوبىدۇغو بو تور دوزگۇن و خالقان يانا حركەتلەر، سونراكى حركەتلەرنىن دوزگۇن اولماسىنا دايىر بىر اثباتلاما دليلى كىمى گۆستەرمك آنلامسىز بىر شئى اولا جاقدىر.

— بىر لحظە بونو دوشونون تورك مىللەتى و بوتون پارتىلەر، ضربە چىلەر علئيه اينە جانلارينى وئەرک چىرىپىشىرەن بىر عىدەدە باتىلىي اولكەلەرنىن اولراق قونوشما ياپارلار و دئىيرلەر «بىز هەر ايکى طرفدن اىستەبىرىك بارىش اوچون تلاش ائتسىنلەر» (عئينا آذربايغان توپراقلارينى اىشغال ائدن تجاووز كار ارمىستان حاققىندا، مىنسك قروپونون وئەريگى توصىيەلر كىمى).

ھەلە بىش-آلتى ساعات ضربە چىلەر ئىشلەرنىن اورتايَا چىخماسىندا ئەتكەن، چەھىلەر بىر معاملە طرفى كىمى تانىماق نىشان وئىرىر، اونلارا تورك مىللەتنىن مىيدانلاردا حاضىر اولماسى يوخ، بلکە بىر چەھىلەر قروپونو مۇخاطب آلىنماسى داها اوئىملىدیر، بىز بورادا داها درىنە گىتمەدن سۈزە سون وئىرىرىك و بوجور داوارانىشلار نىشان وئىرىر باتىدا اولان دموکراتىك قوەلەر ئىننىدا، چەھىلەر اولان و اصلىنە خاچلىلارين اوزانتىسى اولان قوەلەدە، توركىيە علئيه اينە اكتىيەدىلر و بو تور مسئلەلەر هەر آن، تورك مىللەتنىن و اونو يۈنەتلەرنىن ذەھنەننەدە اولمالىدیر.

ويا بىبىسى فارسجا تلوىزىيون كانالى، توركلىرى ضعيفلىتمك اوچون و اوزللىكە توركىيە و آذربايغان جومھورىتى دوشمنچىلىگى ياراتماق اوچون، گئجه گوندوز يايىن يايپىلار، بوجور تورك دوشمنچىلىگىنى يالىز فارس راسىسىمى اوستونە آتماق بوجور حركەتلەر تام آنلامىيلا آچىقلىغا قاوشدوروا بىلمىز، مسلما بىبىسىنىن اينگىلىيس قۇرمۇمۇ بوجريانى دستكەلە بىر، يۈنلەندىرىر و اونو ارتزاق ائدىر و بو موضوع نىشان وئىرىر تورك خالقى و يىتىگىلىرى، اونلارلا متفيقلىق چىپىوه سىنندە آنلاشمالارين يانىندا اونلارين ال آلتى حركەتلەرنە دە دىققەت

اینسانجیل دئموکراسى دئورىمى : بىر يېنى حادىھ، اىكى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيەتىمەلەيدىلر. قوشقوسوز باتى اولكەلرىيندە بىللى كسيملر، خاچلى سفرلر ياراتماق پىشىنندە اولاراق تورك ميللتىنى قارقاشىيا سالماق و اونلارى سارسىتماق و ضعيفلتىمك اىستەبىرلر.

--بعضا و اوزللىكىله تورك دوشمانلارى اولان فارسچىلار بئيلە دئىيرلر بو ضربە بىر گئچە مەدىنندە اورتايى چىخدى و ياتىشىدىرىيلدى بىلە بىر سببەلە بىر اوپۇن دور و گرچىكىن ضربە ياپىلمامىيبدىر و بونلار اردوغان كىمى شخىصلرىن نقشەسى اىدى و هەدفلرى موخالىفلىرى اورتادان گۈتۈرمك اىدى.

أونلار دوشوك و اسكيك تفككىرلر اساسىيندا حادىثەلرى يورو ملاق اىستەبىرلر و تورك ميللتىنىدە اوزلرىينه تاي، اونون بونون اوپۇنچاغى كىمى (آلە دست) بىر شئى گۈستەرمه يە چالىشىرلار و بو بؤيوک حرڪتىن اۆلمىنى سوال آلتىنا آپارماق اىستەبىرلر.

جاواب وئريلەيدىر : فارسچىلار بو تور سۈزىلە اوزلرىن كۆھنە بئىن اولدو قالارىنى بىر داها ثبوت ائدىرلر،

أونلار فيكىر ائدىرلر دونيا همان مصدىق زامانىدىر ويا دونيا سوکارنو و او دۆنم اندونزى زامانىدىر ويا دونيا همان آنده و او دۆنم شىلى زامانىدىر، فارسچىلار ياددان چىخارىيىلار ايندى ارتباطات و ايلەتىشىم زامانىدىر، ايلك تانك خىابانى يئرىدىيىنده، خېر بوتون دونيا يايىلمىشىدیر و آيىق مىللەت تصميمىن توتموشدور.

فارسچىلار فيكىر ائدىرلر توركىيەدە، ايران كىمى بىر اولكەدىر و هەر شئى بوسبوتون دۆولتىن اىختىارىندا دادىر حالبىكى اورادا يوزلرجه اوزل كاناللار و شبکەلەر واردى و اگر ضربەچى چتە، دۆولت راديو تلوiziyonlارينا ال قويورسا، اوزل شبکەلەر ائيلەبىيلر مختلىف بولگەلەردن ضربەچىلەر قارشى اولانلارىن و جومەھور باشقانىن سىسىنى بوتون مىللەتى يئتىرسىنلر.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە)

منطق بىلىمى و جبرچىلىك و اوزگورلوكچولوك باخىشى اساسىندا بير يوروم.

بو مسئلهنى آچماق اوچون اىكى تئرمىنە يعنى جبرچىلىك و اوزگورلوكچولوك سۆزلىرىنە آچىقلىق گتىردى لازىمىدىر. اوەمود اىدىرىم بو بؤلۈم اوېرنجىلىر و اوزلىكىلە كلام و منطق بىلىمى اوخويان طلبەلر اوچون يئنى يوروم اۇرنىگى كىمىي يارارلى اولسون.

جبرچىلىك : بو تئرمىن بىر نوع باخىش آچىسى اولاراق ھەر شئىي جبرىيە اساسىندا گۈزور و بئيلە دوشۇنور نىچە كى ھەر شئىن قدرى اونجە دەن بللى دىر، اينسانىندا قدرى اونجە دەن يازىلىمىشىدىر، و اينسانىن اصليندە هەچ بىر اىختىيارى يوخدۇر، چوخ درينە گئتمە دەن بو كلمە اينگىلىيسجە دە دئشىرىنىسىم و determinism و fatalism كلمەسىيەلە معادىل گۈزەبىلىرىك.

اوزگورلوكچولوك : بو نوع باخىش جبرچىلىگىن ترسىنە اولان بىر دونيا گۈزروشۇ و باخىش آچىسىدىر.

بو باخىشا گۈزە اينسانلار، گئتىڭىدە داھا چوخ بىلگى و گوجە صاحىب اولورلار و ھمان قدردە، اىختىيار صاحىبى اوولورلار، آىرى دئىشىلە، اينسانلار اللهين روحونو داشىياراق، تانرى كىمى و اوز گوجو يېتىنجە يە قدر آزادجا سىنا حركت ائدهبىلىرىلر. بو كلمە اينگىلىيسجە دە لاپىئرتى liberty و freedom كىمى كلمەلرلە اتش دىرىدىلر.

- بو تعرىفلەرن سونرا توركىيە دە اوز وئرن ۲۰۱۶ اىلى ۱۵ تموز گئجه سى ضربە گىريشىمى حاقدا بىشى گىريپىك. توركىيە دە ضربە گىريشىمى حاقدا اىكى مشخص و آيدىن موضع و توتووم سرگىلەنەبىلىر : دئمك اولار اينسانلار بېرىنجى حالتى دە كودتاني گرچك كودتا و ضربە گىريشىمى اولاراق قبول اىدىرىلر و بعضى اينسانلاردا اىكىنچى حالت اولاراق، اونو ساختا ضربە گىريشىمى سانىلار، و حىلە اولاراق خالقى آلداتماق اوچون اورتايما آتىلدىغينا اينانىلار.

- بېرىنجى حالتى دە ضربە ائيلىيە بىلىرى مختىليف قروپلار طرفىيندن ووجودا گتىرىلىسىن: (آ) منفعت پئشىنىدە اولان خاريجى اولكەلر طرفىيندن، (ب) داخىلى رادىكال اسلامچى قروپلار مثلا نورچولار و گولنچىلەر طرفىيندن، (ج) داعش ويا كورد ترورىستلىرى ويا ھانسى ترورىست قروپو طرفىيندن، (د) كمونىستلەر طرفىيندن، (ه) اوردو اىچىنىدە اولان ناراضىلەر طرفىيندن، (و) مملكتىن اينكىشافىنى ايستەين صاديق اينسانلار طرفىيندن، (ز) مملكتىن داغىلماسىنى ايستەين و اوردويلا خالق آراسىندا قارقاشا سالماق ايستەين اينسانلار طرفىيندن، (ح) ويا بونلارين بىر نئچەسىنин ايش بېرىلىگى ايلە ووجودا گتىرىلىسىن.

- اىكىنچى حالتى دە بئيلە اينانىرېق بىر ضربە گىريشىمى كاملا ساختا بىر حركتىدىر و بىر عدە سىاستچى ويا دينچى ويا حتى خېرخواھ اينسانلار طرفىيندن و اينكىشاف اتتمك اوچون بىر سира ياسا و ايشلەر ئىرىنە سالماق اوچون دوزنلەنىيبدىر.

بو قدر موختلىف فيكىر سەچەنكلرى آراسىندا بىز بىر اينسان اولاراق و بو اولكەننин ياخشىلىغىنى و اىسىلىگىنى ايستەيەرك نە اشتمەلىيىك و نجور عكس العمل و تىپگى وئرمەلىيىك. يوخاريدا وئريلەن مختلف سەچەنكلرى بىر بىر اينجەلەمك زوروندا يق بىر حاقدا قىساجا سونوجلارا اشارە اولونور.

بېرىنجى حالت :

(آ) بو ضربە گىريشىمى اگر منفعت پئشىنىدە اولان خاريجى اولكەلر طرفىيندن ووجودا گتىرىلىسە آيدىنىدىر كى بو اولكەلرین قۇل و اوپۇنچاقلارىندان باشقا هەچ بىر اينسان، بو ضربەننین طرفدارى اولماياقادىر و اگر بىرى بىر ضربە يە قارشى چىخمىرسا دئمك اولار بىر عادى و دوزگون اينسان كىمى ائىتتىم و تربىت آلمابىدىر. آىرىجا

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربایجاندان باخاراق توركىيە خالقىن سس اىيله سئچىلىميش بير دئولت، خالقىن تمىيلجىسى سايىلىرى و بو دئولته قارشى اولان هر بير گوج اصليندە خالقىن ايرادەسىنە قارشىيدىر. بو اوزدن بو ضربە يە قارشى چىخمايان هر شخص جىرىه اينانير و هر دايانىشما طرفدارى اولان شخص ده اۆزگورلوكچو سايىلماقدادىر.

بوجور يورو ملا را ئۆزلىيكلە ايران كىمى محىط دە داها تانينمىش بير يورووم اولاراق تانينير، چونكى حتى بالاجا حادىشەلر اوچوندە خالق دىير : بو ايشين اىچىندە اينگىلىسلرىن ئى وار و اونلار بىزىيم يوز ايل سونرامىزدا نىشە چىكىلىر و بو سېبلە بىزىيم اليمىزدىن بير ايش گلمز و مەھلەكەدىن اوذاق دورمالى و قىراقدان حادىشەلرە باخمالى بىق. (ب) اگر بو ضربە نى راديكال اسلامچى قروپلار مثلا نورچولار و گولنچىلەر طرفيندىن ووجودا گتىريلمەسىنە اينانىرساق، بورادا ترورچولارا اينانىرىق بى حالدا خالقا و اۆزگورلوكچولوئە اينانما ياراق، ترورچولارى و اۆزۈمۈزۈ ھەر شئىن مركزى سانىرىق و جىرجىلىگە اينانىرىق و البتە جىرىدە اۆزۈمۈز تعىين ائديرىك.

(ج) اگر بو ضربەنى داعش ويا كورد ترورىستلىرى ويا هر هانسى ترورىست قروپو طرفيندىن ياپىلىدېغىنا اينانىرساق، ئىينا اسلامچى قروپلار و كومونىستلەر حاققىندا دئىيلن سۆزلىر بورادادا صىدق ائتمىكەدىر. اگر بى قالخىشما سوننو گولنچى، علويچى، كوردچو و قارشىت قروپلارىن چتە بۆلۈملەر طرفيندىن، يعنى قانۇنا اويمىايان و خالقىن اوى و سىسەنە بويون آيمەين چتەلر طرفيندىن ووجودا گتىريلىيدىر، بورادا اىكى يولدان بىرىنى سئچمەللىيىك، يا چتەلرین طرفدارى بىق، نتيجتا خالقا اينانما ياراق اۆزگورلوكچو يول اىيلە موخاليفىك. ويا دئموکراسى، اوى و سس وئرمە و پارلانتىر سىيستەمەنин طرفدارىيق، و اۆزگورلوكچو يولو سئچمكە خالقا مراجعت ائتمەللىيىك.

(د) ماركسچىلىق اساسىندا بير يورووم ياپماق دا بير نوع تفكىكور اولا بىلىر، بئيلە كى توركىيەدە آلت ياپى گوجلرى (اورەتىم گوجلرى: زىربىنايى ويا تولىدى نىرو لار) داها چوخ گلىشمىشىدىر، آما اوست ياپى گوجلرى (توبولومسال قروپلار و كولتورل اورتام: روپنايى نىرو لار) گئرى قالمىشىدىر و بو ضىددىت و فاصىلە بؤيۈبۈدۈر و توققۇشما مرحلەسىنە يېتىرىپىلر و بو اوزدنده بى حادىشەن اورتاييا گلمەسى قاچىنيلمازدى و ار ويا گئچ موختليف شكىللەردا اۆزونو گؤستەرە جىكدىر و اونا بويون آيمەللىيىك.

اگر بى ضربەنى كومونىستلەر طرفيندىن ياپىلىدېغىنا اينانىرىقسا، حتى اگر بىرى كومونىست اولاراق ضربەنин طرفدارى اولسا، دئمك اولار اصليندە او شخص خالقا و خالقىن اوى و سىسەنە اينانما ماقدادىر و بىر ايدئولوژى يە سۈيىكەنەر ك و او بەھانە اىيلە اۆز منعىتىنەن پېشىنەدەدىر و ياخونو اۆزگەلریندىن اوستون بىلەر ك خالقىن سىسەنە دىرسىز بىلىر، بئيلە بىر شخص اۆزگورلوكچو اولا بىلمىز و اصليندە تارىخى جىرىه(تارىخسل جىرىه) اينانير و اۆزونو تانرى يېرىنە قوياراق او جىرى گئدىشاتى تعىين ائتمك اىستە بىر، آيدىندرىكى هر كومونىست اولمايان بىرى خالق سس اىيلە سئچىلىميش دئولتىن يانا اولاراق ضربەچىلەرە موخاليف اولا جاقدىر و اونا قارشى چىخا جاقدىر. اگر ماركسچىلىق يورو مونون منفى شكلىндە حركت ائتمك اىستە بىرىك و هر شئىي اورەتىم و اوست ياپى گوجلرinen باغلايىر يە و بو حئسابلا بى حادىشە دن قاچىنماغى مەمکون بىلىمېرىك و هر تور موقابىلەنى، توبولومسال يازقى نىن و تارىخى جىرى "ين قارشىسىندا دورماق كىمى سانىرىق و نهايىتا جىرجىلىك تفكىكورونە اينانىرىق.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە)
(ه) اگر اوردو ايچيندە اولان ناراضيلر طرفيندن ضربەنى ووجودا گتيرىلەمەسىنە اينانىرساق، حتى اگر اونلارى
اۋلەكەنин گووهنىلىرى آدامالارى بئله نظرده توتساق، يىنەدە اونلار خالقا و اوزگورلوېه اينانمادىقلارى اوچون
محكومدولار و اگر بىريلرىنин اوپونجاغى اولموش اولسالار آيرىجا ساققىن حالا گلمىش اولولار.

(و، ز) بو ضربە مملكتىن اينكىشافىنى ايستەين صاديق اينسانلار ويا خائىن آدامالار طرفيندن يايپىلسادا اونجەكى
بۇلۇمده كى سۈزلر يېتللى اولا جاقدىر،

(ح) و نهايتا اگر بو ضربە يوخارىدا دئىيلن قروپلارين بىر نىچەسىنinin ايش بىرلىگى اىيلە ووجودا گتيرىلسەدە
يىنەدە يوخارىدا دئىيلن سۈزلر اساسىندا اونلار محكومدولار. و خالقىن قوردوغۇ دئموکراسى و حكومت علئىيەينه
ياپىلان بىر قالخىشما سايىلاراق و اونون اۇنلۇمەسى ان عاجىل ايش اولاراق هر اوزگورلوک سئور اينسانىن
گۈرهەسى سايىلمايدىر، و ان دوزگۇن يول، خالقىن خىابانلارا چىخماقى اىستەمك و بوتون گوجلرى بو قروپا
قاراشى سفربر ائتمكىدىر.

۲- ايكىنجى حالت(ساخاتچىلىق و هر شئى توطئە گۈرمە باخىش طرزى)

آ(ب) حالتىنە ضربە گىريشىمىنى بىر شوو ويا توطئە و اونجەدەن پلانلانمىش بىر طرح كىمى گۈرهەبىلىرىك.
مثلا اردوغان حكومتى بو قۇندارما قالخىشمانى ياردىب و سونرادا ياتىرىدىب، و هدف اوردونو ضعيفلتىمك ويا
گولن قروپونو تاپدالاماق و مئيداندان چىخارماقدىرى. يىنەدە بوجور تصوّرلارا تاي، گويىا(سانكى) آمرىكا، أوروبا،
روسىيە ويا هر هانسى بىر گوج تكلىكىدە و بىر نىچە آيرى گوجلە بىرلىكىدە، موجود حكومتىن يئرىنى بىرىتىمك
اوچون بو ضربەنى ووجودا گتيرىمىشدىر، و لو اوزدن بو ضربە، ساختا و كنتروللو بىر حرڪت كىمى سانىلماقدادىر،
بوجور باخىش طرفدارلارى عمومى حالدا ان بالاجا نقش و روڭ، خالقا قايل اولمازلا، آيرى دئىيشلە خالقى
قوزو كىمى بىر موجود نظرده توتوب، هر حادىتنى بو دار پىنجرەدەن گۈرمك اىستىلر.

بو باخىش آچىسى اصليندە بىر استعمارى تارىخىسل دئۇمەنин قالىتتىسى اولاراق بىر نوع دوشونجە طرزىدىر، بو
باخىش طرزى ایران خالقىنин ايچىنە يايقىن اولان مىلى (بو ايش اينگىلىسىلىرىن ايشىدىر) جانلاندىرماقدادىر. و
معناسىدا بودور : اى مىللەت سىزىن بو حادىشەلدە هئچ بىر نقشىنىز و رولونۇز يوخدور، گىئىن ئوپىنىزدە اوتورون و
يازىلماش يازقى و سرنوشتىنىزه قانع اولون. اونلار (يعنى بؤيوک گوجل) بو مىللەتىن ۵۰ اىلىكى و ۱۰۰ اىلىكى
گله جىكىنە نقشە چكىلىر و مىللەت هر نە ايش گۈرسەدە اونلار يىنە دە اوز نقشەلەرى اساسىندا حرڪت ائده جىكلەر.
ايران جاماعتىنин داها مثبت باخانلارى بئيلە دېيرلە: سىز هر نە قدر اوزونۇزو اودا كۆزە وورسانىزدا يالنىز
اونلارين بىر آز خىجلەرن آرتىرا جاقسىنىز و بىر بالاجا، حرڪتى ڈىيشىدىرە بىرلىسىنىز، و اونلارين يىنى اينگىلىيس و
آمرىكانىن نقشەلەرى يىنەدە آيرى شكىلە پىادە اولونا جاق و يئرىنە اوتورا جاقدىر پس نە ياخشى كى مىللەت
چوخدا بوجور شئىلە دخالت ائتمەسىن.

--بو باخىش طرزى

-ان مثبت يۇئونە (مثلا خىيرخوا جەھتىنە) باخاراساق، بونو دئەمەبىي ھدفلە بىر : بو داعوالار بىر عىدە قۇدرت دە و
يوخارىدا اولان قروپلارين آراسىندا اولان، و خالقىن گوجونو آشان بىر داعوادىر و خالق دوروب باخماقدان باشقا
بىر شئى ياپاپىلەز و يالنىز منغۇت پېشىنەدە اولاراق اوۇدان قروپىن بىر پاي آلماغى گودمەلەيدىلر.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤپۈك مساز (گونئى آذربایجاندان باخاراق توركىيە و ان منفى يۇنونە باخاراساق بونو دئمەي آماجلابىر: ائى مىللەت بو حادىتەلر سىزىھ رېطى اولان بير حادىتە دېبىل، حادىتەن اوزاق دورون، بو مسئىلەيە داخل اولسانىز ضرردن باشقا بىر شئى سىزە عايد اولمايا جاق و قانىنیز آرادا گدر و هدەر گڭدر.

- بوجور باخىش طرزلىرى آشاغى يوخارى بوتون گئرى قالميش تۆپلۇملارين اىچىننە يايقىندير، ایران كىمى مملكتە، حکومتىن ده بى باخىش طرزىنە مئىدان وئرمەسى و اونو اۋۇز منغۇتىنە گۈرمەسى سبب اولموشدور بى استعمارى باخىش طرزى، تۆپلۇمون ھە لحظە سىندە بئەلە يايقىن وضعىتە ايشلىنىن، ایران خالقى حتى بىر جىنس و مال (مثلا بىنزاين، يوغورت، دويyo) دېرىننەن آرتماسىندا بئەلە بى مىلى ايشلەدلەر و حکومت ده بى اورتامدان يارارلانماقدادىر.

-- بى باخىش طرزىنەن كۈكۈنەدە ایکى شئى ياتىبىدىر بىرى استعمارى ياخىن تارىخى دئنم، و اىكىنجى سى فارس شىعەلىگىننەن باخىش طرزى.

آ-استعمارى دئنم :

ایران تارىخى اۋزلىكىلە گىچن يوز اللى ايلدە، مىللەتىن يئىلەمە و اودۇز ما دئنمى كىمى تانىنمايدىر. گئچميش يوزاللى ايلدە اينگىلىيس و روس فراماسونئىلرى ایراندا حاكىم اولان تورك حؤكمدارلارىنى دئورىمك اوچون و ایراندا يئنى استعمارى حکومت ياراتماق اوچون فارس قوومونو و اونلارين كولتورلىرىنىدە بىر سىرا عنصرلرى بى ايش اوچون اويقۇن گۈردو كلىرىنى دوشۇنەرک اونلارا ساختا تارىخ و مذهب دوزلەدەرک فارسچى شاھلارى ايش باشىنا گتىرىدىلەر، ظاھىرەدە فارسلار حاكىم دوروما گىلىدەر آما اونلار اوللارەدە مغۇرۇر اولسالاردا تئزلىكىلە عملە دوشۇندولر اونلارين نە كولتورلىرى و نە تارىخى بىرىكىملىرى اولكەنەنەن اينسانجىل بىر شكىلدە دولاندىرىماغا يېتىرىلى دېبىل، بى اوزىننە باشچىلارى امامىيە شىعەلىگىنە دە سۈيکەنەرک ھەر تور توطىئە ياراتماقدان چىكىنەمەدىلەر، اونلار اۋزلىرىنە اينانما ياراق، اينگىلىيسلىرە و روسلارا داياناراق تورك عرب و آيرى مىللەتلەر ازمەيە و اونلارى يوخ ائتمەيە چالىشىدىلەر، دوشمنلىرىن ياردىملىلا و امامىيە شىعەلىگىنە سۈيکەنەرک، توركىلەر آراسىندا بؤپۈك قىرقىنلار ياراتدىلەر (باخىنیز : دكتىر محمد قلى مجد، قحطى بىزىگ)، اينسانلارى آتا دىللەرىنىدە اوخوماقدان محروم ائتدىلەر و اىقتىصادى جەت دن تورك بئولگەلەرىنى بايكوت ائتدىلەر و سونوج اولاراق فارس مىللەت ايلە بىرلىكىدە بوتون مملكتى گئرى ساخلادىلار، بى يېتىرسىزلىكىلەرنى دولاىي، نەھايتا گونش ايلى ۱۳۵۷ ده (۱۹۷۹) شاھ دئورىلدى و يئنەدە باتىلى خاچلىلارين كۈمكىلە (آيت الله خمينى نىن باتىلى اولكەلردىن ياردىم اىستەمەسى اوزەرە) امامىيە شىعەسى ايش باشىنا گلدى.

بو دئنم فارس حکومتى بوتون مسئىلەلرده اۋزلىرىنى دېرىنىز عنصر كىمى و خور گۈرەرک ھە شئىئىن كۈكۈنەدە اينگىلىيسلىرىنلىنى گۈروردۇر و بى اوزىننە «بى ايشىدە اينگىلىيسلىرىنلى واردىر» مىللەت دېئىرىدى بى ايش گونلوك حياتدا ايشلەنيردى، اگر عراق ایران آراسىندا ساواش اوچ وئرىرىدى مىللەت دېئىرىدى بى ايش اينگىلىيسلىرىن ويا امرىكائىن ايشىدىر، اگر باش وزىر، وزىر ويا بىر رئيس و باشقان عوض اولور دو همان مىللە دېئىرىدىر و حتى اگر اتوبوس بىليتى ۱۰ فايىز باحالانىرىدى يئنەدە همان سۈزو دېئىرىدىر و حتى اگر بىنزاين و يوغورت دا بىر بالاجا باحالاشسايدى يئنەدە كىچىك بؤپۈك آداملاр دېئىرىدىر بى ايش اينگىلىيسلىرىن ايشىدى.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤپۈك مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە) فارسلار ايچىنده بو مثله تاي آيرى مىلده گونلوك حياتدا ايشلەنمكەد دىر : «صلاح مملكت خوش خسروان دانند : مملكت يىن ياخشىلېغىن شاه و حاكمىم بىلر». بو مثل آچىق آيدىن خالقىن مملكتى دولاندىرماق ايشىنەدە هەنج نقشى و رولو اولمادىغىنى اورتاياب قويماقدادىر.

ب-امامىيە مذهبىيەن توطةھ مسئلەسييە باخىشى:

فارس شىعە حاکىملىرى، شاه حکومتى كىمىي بىلەردىلر، بو مملكتى يۇنتەمەيە يېئرلى قدر بىلگىلەر و گوجلرى يوخدۇر بو اوزدن مختلف يوللارا باش ووردولار، بىر طرفدن تورك و عرب مىللەتلەرى علئىھ اينە مختلف تضييقلىرى اورتاياب گىتىرىدىلر و اۆزلىكىلە توركلىرى ايچىنده يايقىن اولان جعفرى مذهبىيەنى و اونون بؤيووكلىرىنى ضعيفلتەمەيە و حاكمىت دايەلرinden قىراغا قوبىماغا باشلادىلر، و امامىيە شىعە مذهبىن نىن بللى عنصرلارىنى و اصوللارىنى خالقى تاپدالاماق اوچون ايشە سالدىلار، اونلار امامىيە مذهبىنە تقيە اصلىنە دايىنانراق ھەر جور توطةھ و حىلە ياراتماقدان چكىنەمەدىلر، ايلكجە بىر حاقدا اونلارىن ايچىنده تانرى و پىغمېر مقامىندا اولان گۈلنە و آيرىجا آيت آللە خمينى دن اىكى اونملى توصىيەنى وئەرەك سۆزومۇزە ايدامە وئىرېرىك: جناب كلىنى (۳. و ۴. هيجرى، ميلادى ۱۰. يوزايل) بىر قوندارما حدىشە پىغمېرىن دىليندن بئيلە يازىر: شك اهلىنى و يېئىلىكچى لرى مندن سونرا گۇردويونۇز دە، اونلارا دوشمنچىلىك ياردىن؛ و اونلارىن حاققىندا ھەر جور سۆزۈش دئمكىن، اونلارا يالان باغلاماقدان، تۆھمت وورماقدان، و فيتنە ياراتماقدان چكىنەمەيىن، و بىر ايشە ئىنىزدىن گىلدىكجە ھەر ايش گۈرۈن؛ (الكافى ج ۲ / ص ۳۷۶)

فارس شىعەلىگى دوشمنچىلىك ياراتماقى و ھەر تور توطةھنى تقيە (گىزچىلىك) مسئلەسى آلتىندا يايپىلار، فارسچى اوندرلر تقيە مسئلەسىنى ايمام زامانىن ظوهورونا قدر گئچىرى اولاجاغىنا وورقو يايپارلار و آيتالله خمينى (مجموعە رسائل خمينى ۱۸۵/۲) يازىر «سېزلىر بىر دىنەسىنىز اگر اونو گىزلەدەسىنىز تانرىنین يانىندا عزيزسىنىز و اگر اىفشا ائدرسىنىز ذليل اولارسىنىز». و يېئەدە دئىير : (كتاب الرسائل) «تقيە بىر دفعە قورخۇ اوچون يايپىلىر سونرادا مۇدارا اوچون يايپىلىر و مۇدارا سۆزۈزۈن دەرمان، موخالىفلەرن قورخەمەدان و اونلارىن دوستلۇغۇنۇ قازاناراق، اورتامى اىستە دىيگىمېز كىمىي حاضيرلاماق، دئمكىدیر». آيرىجا (مجموعە رسائل خمينى ۲۰۱/۲) دە يازىر «تقيە نىن دوز اولماقى اوچون يالنىز قورخۇ شرط دئىيل، آيرىجا مصالح و مصلحت اوچوندە واجبىدیر و حتى اگر امنىتەدە اولسا و قورخۇ اولماسا يېئەدە گىزچىلىك و تقيە واجبىدیر». يېئەدە آيتالله خمينى دئىير : ناصىبىلىرىن اموالىن ھەر يئرde الله گىنرىسىنىز اونا صاحىب اولۇن و خُمس ونو وئىرین (تحریر الوسیلە ۳۵۲/۱).

اونلار بىر اىللەر ئەنە چىخارداراق مختلف حىلەلرە ال آتدىلار، بىر طرفدن تورلۇ حىلە و يالانلارلا، وحدت مسئلەسىيە خالقى و اۆزلىكىلە قونشو اۋلەكەلری آلدادرارق شىعە سوننو داعاواسى سالدىلار و منطقەنى اودا چىكىلىر، بىر طرفندە تورلۇ توطةھلەر تورك خالقىنى (و دىگەر خالقلارى) محو ائتمەيە باشلادىلار، اونلار پەلۇي حکومتى نىن اىرپچى سىاستلىرىنى دوشمنجەسىنە دوام ائتىرىدىلر و تورك بۈلگەلرەنە يېقتىصادىياتى چۈڭرتمەيە باشلادىلار، آذربايچاندا اولان مىلياردلار دلار مىس معدنلىرىنى چاپاراق و حتى بىر نفر يېرلى اھالى دن ايشلىتمەدەن، فارس بۈلگەلرەنە آپاردىلار، آذربايچاندا قىزىل معدنلىرىنى ھمان شىكىلە چاپدىرىلار، بۈلگەنەن ان دىرىلى اورمۇ گۈلۈنۇ قوروتو دولار، و اورمو گۈلۈنە دىلدە ۱۰ مىليارد دان چوخ آرتىما اورتمە قابلېتىنى

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکى فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئى آذربایجاندان باخاراق تورکىه) و توریستیلیک و معالىجه(درمان) گلىرىنی محو ائتمە يە چالىشىدیلار و بولگەنین چئورە تعادولونو بىرپېرىنە ووردولار، و آذربایجانلىلارى يوردوندان و يواسىندان ائىلەمك اوچون بو مسئلەدە يوزمىنلار ايشچى اىشلەمە قابلىتىنин داغىتىما پلانىنى يولا سالدىلار، و تورك ميلتىنى كۆچە زورلا ياراق اونلارين كولتور و دىللەنە محو ائتمە يە و اونلارى فارسالار اىچىنده و اونلارين اوپوشدوروجويا و يالانچىليغا و ايرچىليغا بولاشمىش كولتورلىرى اىچىنده ارىتمە يە باشلادىلار.

دئمك اولار امامىيە كولتورو، همان مثلى يعنى «بو ايش اينگىلىسلرىن ايشىدى» داها يايقىن بىچىمە تبلىغ ائتمە يە باشلادىلار چونكى اونلارين نظرىنە خالق ھە قدر پاسيو اولسالار امامىيە حکومتى نىن خىئىرنە دى، آيرىجا اونلارين نىظامى قوللاريدا اوپوشدوروجو مادەلرىنى بوللوجا مىلت اىچىنده يايماغا چالىشىلار چونكى ھە نە قدر اوپوشدوروجو اىشلەدن چوخ اولورسا سىاستە قارىشان داها آز اولور،

-ھە حالدا ایران گىلىنەدە و فارس حاكمىتىنە دوروم بئيلە اولاراق، ھە آلاندا، سۆزو گىىن باخىش طرزى دە آغىزلا ردا گىزىر و ھە حادىئەنى توطئە كىيمى گۇرۇرلە، توركىدە ضربە گىرىشىمى اولان زامان بوتون ايجىتىماعى شبکەلرەدە فارسالار و فارسچىلار يالنیز بىر شىىدىن دانىشىردىلار و اودا بى ضربە گىرىشىمى نىن توطئە اولدوغۇنو و اردوغانىن ايشى اولدوغۇنو يازىردىلار، گىچىنەدە اونلار يالنیز اۆز تارىخى و مذهبى كولتۇرلى اساسىندا حرکت ائدىردىلەر و گىچىنەدەن آيرى بىر شىىدى دوشۇنە بىلمىردىلەر و آيرى بىر شىئىه اينانا بىلمىردىلەر، فارسالارين نظرىنە مىلتىن ان بالاجا نقشى بى حادىئەلرە يوخدۇر و بى اولايالارين ھامىسى توطئە و حىلەدەن باشقۇ بىر شىئى دېبىلىدەر، اونلار ان مثبت باخىشلارىندا دېبىلىر بى ضربە يالنیز آمرىكا روسىيە و اسرايىلىن ايشىدىر و توركىلار اوپۇنچاقدان باشقۇ بىر شىئى دېبىلىدەر.

البىندە بى مسئلەنەن ان كۆتو يۈنۈ بورادادىركى بىر عىدە ایران توركلىرىنەدە اىستەر اىستەر اىستەر اىستەر اىستەر كولتۇر و ائتگى سى آتىندا قالاراق همان شىئىلىرى تىكار ائدىرلىر و يىنه دە نە يازىق كى دىنiz بايكال كىيمى شخىلەر دە همان يۈنەدە حرکت ائدىرلىر، و سۈينىدىرىرىجى جەتى دە بوندان عىبارتىدىركى توركىدە تورك خالقى اىچىنە، بئيلە استعمارى و امامىيە مذهبى دوشۇنچەلرىنەن قايناقلانان اىيرىنج تفتكورلە اۋەنم وئرن داها آزدىر.

-سون سۆز بى حاقدا بئيلە اولمالىدىر، بى حركتىن آرخاسىندا ھە نە اولورسا اولسۇن صحەنە دە اولماق، خالقىن حركتىنە اۋەنم وئرمەك، اونلارين ائتگى سىنى اۋەنە چىخارماق، اونلارى فعال شكىلەدە اورتايىا چىخان حادىئەلرە اشتىراكا تشوېق ائتمەك، و گلهجىكىن اونلارين اليىنە اولماسى فيكىرىنى وورقولاماق كىيمى، تفتكورلەر و ائىملەر بىزىم اصلى حركتىمىزە دۇنۇشورسە، آيدىنلىرىكى گىئىشاتىن يۈنۈنۈ و جەتىنى دىيىشىمىش اولوروق و خالقى كۆكۈ معلوم اولمايان تئورىلەر اساسىندا اوەمەسىزلىغا سالماقدان قورتارمۇش اولوروق.

-طبعى دىركى بىزىلەر ھە قونوشمادا كۆتو واريانتلاريدا دئمەلى بىك آما ھە جومەلىسىنە بئىلە، اونلارا آچىقلىق وئرمەلى بىك، و بى تور آچىقلامالار خالقىن و داها دوغروسو ھە بىر فردىن حركتىنە يۈن وئرمەكدىن گېچر. بىز اينسان اولاراق اىكى فلسفى تفتكورون بىرىننەن طرفىنە يئر آلىرىق، يىا جىرچىلىك تفتكوروندە بىك و پاسيو بىر دوروم سرگىلە بېرک اۆزگورلوپە و مىلتىن اىرادە سىنە ئىنانمېرىق، آيرىجا خالقى حاقلى بىر طرف كىيمى دە تانىمېرىق.

يادا كى اۆزگورلوكچو اولاراق، يالنیز اينسان و اولوس گوجونو، حورىتىن، آزادلىغىن، اۆزگورلوپۇن و دمکراسى نىن اصلى قايناغى كىيمى تانىمېرىق و اونا موراجعت ائتمەلى بىك.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر يئنی حادته، ايکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە

گونازتى وي گونئى آذربايچانين ميللى تلوизيونودور

— قوشقوسوز گونازتى وي بىزىم ميللى تلوىزيونوموز اولاراق بىزىرە چوخ شىئىلرى وئرىب و چوخ شىئىلر ئويبرەدىيدىر، آيدىندىر بير تلوىزيون و اوزوده بير ميللى تلوىزيون كانالى نىن، اونمىلى وظيفەسى، مختلىف حادته و اولايلاр حاققىندا بوتون مثبت و منفى جەھتلرى اكرانا گتىرەرك، دىنلە يىجىلىرى و سئىيرجىلىرى آيدىنلەتىماقدىر و گونازتى وي ده بو ايشى يېتەرينجە يئرىنە گتىرمىشدىر.

بو مقالەدە بو كانالدا گئدن صۇحبتىردن و تحلىللەرن مىثال ووراراق، هدف صرفا بحىنى ئىئىنە بويونا آچماقدىر و ائزلىيكلە توركىيە حاكمىتى علئيهايىنه منفى صۇحبتىرى اونە چىخارماق يالىزجا سخىصلەرە اولان ئىلشىدىرى اولاراق، گونازتى وي حاققىندا ئىلشىدىرى كىمى يورو ملانمايدىر. چونكى گونازتى وي ده، بو حاقدا مثبت جەھتەدە اولان پۇرقىمالارىدا آز دېيىل. جناب انصافلى بىگ ھدایتىن مقالەسىنده، كودتاچىلارين اوغۇر قازانىيغى حالدا نە بىلاڭ توركىيە و تورك مىللتىنин باشىنا گتىرە بىلەلرى حاقدا بىلگى وئرمىشدىر.

آيرىجا جناب احمد بىگ اوبالى نىن توتوومو ضربە گىريشىمىنده ان منطقلى و دوزگۇن توتووم سايىلماقدادىر. جناب احمد بىگ اوبالى جوماً خشامى (21 تموز)، ضربە گىريشىمى، و راديكال دىنچىلىرىن توركىيە دە گوج قازانابىلمە احتمالى حاقدا بئيلە دېيىر : «گونئى آذربايچانىلار توركىيە حكومتىنە انتقاد ائتسەلدە بو تنقىد قارداشچاسىنا اولمۇشدور و ھەدلەرى منطقەدە گئدن اولايلاр و ائزلىيكلە

گونئى آذربايچان حاققىندا، داها دوزگۇن گۇرۇنوم ياراتماق دىر.

نه يازىق كى بعضى دىنچى ماللاڭار دوشۇنمورلاركى، توركىيە، دئموکراسىدىن يانا اولدوغو اوچون و شريعە قانونونو كنارا قويدوغو اوچون اينكىشاف ائتمىشدىر، طىب اردۇغان دا بونو بىلىر و يئرى گلدىگىنده گئرسەدىيدىر كى پراقماتىك بىر آدامدیر، سۆزۈنۈ ڈېشىدىر و دوزگۇن يۈلۈ سەچىر، او آتاتوركە قارشى اولماز، و من اينانميرام كى تورك خالقى، مملكتىن ادارەسىنى شريعە قانونو اساسىندا اولماق اوچون بىر عىيدە دىنچى ماللاڭارا وئرسىن، و توركىيەدە حتى منطىقى بىر آدامدا هەچ واخت اعدام قانونونو احيا ائتمەيمە گىريشىمە يەجكدىر. ايندى بىر سىرا دويقۇسال صۇحبتىر اولور ولى من اونلارىن يەھىنەجە منطقى وضعىتە گله جىكلەرinen اينانيرام، من تنقىد ائىرەم آنادولو خېر آزانسىناكى ۋەنەلارى دۇيىلدو كەن سونرا اونون وىدىوسونو يايىلا، بو ۋەنەلارىن علئىه اينە بو جور شىئىلرى يايماق اونلارا ياخىشماز و دوز دېيىل.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادثه، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە)
فتح الله گولن ايندييە كىمى بىردا نا مثبت ايش گۈرمە بىدىر و بوتون سيناواردا و ايمتحانلاردا تقلب ائدىپلر،
هر يئرده كى فتح الله گولنин الى واردىر اونو كىسىك لازىمدىر. و ساغ اولسۇن قوزئى آذربايچان دئولتى بىرار
گئچ ده اولسا اونون اوزانتىلارين اولكە دن قطع ائلهدى».

مېللى حركەت اىچىنەدە اولان بوتون كىسىملەر و حتى گونازاتى وي مېللى تلوىزىيون اولاراق توركىيە دوشمنچىلىگى يارادانلارا دىققت ائتمەلەيدىلر.

بو آرادا تىر آيى نىن ۲۸ ينجى گىچەسى (۱۸ تموز) بىر شخص علسگەر سىيابلى آدیندا توركىيە ده اولان ضربە
حاققىندا تارتىشمايا قوشولور. جناب سىيابلى اوزونو بىر توركچو كىمى تانىدىر و بو ضربەنى تحليل ائتمەيە
چالىشىر.

منىم شخصى نظرىمەدە (مقالەنин يازارى) جناب سىيابلى نىن سۆزلىرىنە بىر سىرا گرچىلىكلىرى اولسادا توتومو
ايندىكى آذربايچان اورتامىندا و آيرىجا توركىيە آتموسقىرىنە، هئچ بىر مثبت تاثىر بوراخمايا راق، ان كۆتو و منفى
ائتىگى لر يارادا بىلەر و تورك دونياسىنا و بىزىم حركەتىمىزەدە ضرردىن و اومودسوزلوق ياراتماقдан باشقا هئچ بىر
شئى وئرەبىلمىز.

جناب سىيابلى نىن باخىشى تماما بىر نئھىلىستى و بارdagى سونونا قدر بوش گۈرن و توركچولويودە تماماما
اوتوپىاپى و بوشو بوشونا دولاشان بىر سرگەران و حئيرانلار كىمى گۈرمىكىدەدەر، بئيلە بىر تفتكور نە فقط هئچ
واخت بوتونلشدىريجى و بىرلشدىريجى تفتكور دىئيل تام ترسىنە دوشمنلىك دولو و اينسانلىق خىددى باخىش
تئرتمىكدىن باشقا هئچ بىر شئى ياراتماقدادىر و اونون دىب نوقطەسىنە گئىرسك تك چارە سىلاح گۈتۈرۈپ
ترورا بولاشماقдан باشقۇ بىر يول اولمايا جاقدىر.

-- جناب علسگەر سىيابلى اوزونو توركچو تانىدىر و سونرا دا اىستەدىگى هر تور تفتكورو توركچولوك آدىيلا
خالقا سونماق اىستەبىر، بو نوع داورانىش آذربايچان توركلىرىنە چوخ تانىش بىر شئىدىر، ايراندا اولان ضد
آذربايچانى و ضد تورك ايرانچىلارى و آذرى لرى، اينسانىن يادىنا سالىر، ايراندا رسمدىر هر كىم اىستەبىر
توركلىرىن و آذربايچانىن علئىه اينه بىر جوڭ و يا منفى بىر سۆز دئسىن، اولدە تاكىد ائدىر آغا منىم اوزوم آذرى يىم
ويا منىم آتام و يا آنام اصىل توركلىرىنى! و سونرا دا باشلاپىر هر جور كىفىر و دوشمنجه جوكلارى توركلىرى
قارشى دئمەيە.

جناب سىيابلى نىن سۆزلىرىدە عئينا بئيلە دىر اىلكلە توركچو و آتاتوركچو تانىدىر دفعەلرجە توركىيە ده
ياشاماسىنى وورقۇلاپىر و سونرا دا توركىيە دوشمنچىلىگى ياراتماغا باشلاپىر.

ائله گۈرونور جناب سىيابلى نىن توركچولويو آلمانىا مجليسىنە قوندارما ائرمى سوپقىرىپىمەن سىس وئرنلىرىن
توتومونا بنزەبىر، بو سىس وئرمەدە آلمانىانىن تورك كۈكتلى مىلىت و كىلىرىنин ھامىسى، قوندارما ائرمى
سوپقىرىپى لايحەسىنە، توركلى طرفىندىن يايپىلدىغىنە سىس وئردىلر شايد اونلار اوزلىرىنى آلمانلىلارىن يانىندا
شىرىيەنلىك اوچۇن بئيلە بىر داورانىشا ال آتىپىلار، آما جناب سىيابلى نىيە بئيلە بىر تشببۇڭدا اولور و بىر نفر
اردوغانى بەھانە ائھەر ك توركىيە دوئانىن ان ضد دئموکراتىك و حىلە گر مملكتى كىمى تانىدىر و اورانىن
توركچولىنىدە بىر سىرا عاطىل باطىل آداملا تانىداراق دوشمنلىرىلە آل بىر اولماقا سوچلاپىر.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە)
البتدە كلى حالدا جناب سىيابلى كىمى چاغدىشى توركچو بير شخصىن تلوىزيوندا يايىنا دعوت ائدىلمەسى اصلا
بىر موشکول دئىيل آما بئيله بير توركىيە حاكمىتى دوشمنى اولان شخصىن يانيندا آيرى اينانجدا اولان بىر
نفرىندە اولماسى، داها دوزگۇن و بىطرف بير گۈرونوم وئرەبىلىرىدى.

دنىز بايكال يىن مالىخوليايى تفكىكورو

--جناب سىيابلى نين توتدوغو خط و تفكىكور مسirينين اوچ نقطەسى اصليندە دنىز بايكال يىن تفكىكوردور.
اگر بىرى اسکىيدن برى توركىيە تلوىزيونوندا دنىزبايكال يىن داورانىشلارينى و قونوشمالارينى تعقىب ائتسە آچىقجا
گۈرەبىلىرى دنىزبايكال ھميشە اوتوپيايى و غير واقى توتوم سرگىلەميسىزدىر و موخاليفت دوروموندا يئر آلاركن،
موخاليف كىمى دانىشماغانى اوزونە وسile اولاراق يوخ بلکە هدف كىمى سئچمىشىدىر (نه يازىق كى بىرسىرا
يانداشلاريدا اوندان درس آلاراق موخاليفتى وسile كىمى يوخ بلکە هدف كىمى سئچمىشىدىلر)، دنىزبايكال
واقعيتلرلە و گرچىلىكلەرلە ايشى يوخدور اونون آماجي موخاليف بير توتوم سرگىلەمكدىر و هر تور سۆزو و حتى
ضىدمىلى بير سۆزۈدە دئىيەبىلىرى، چونكى اونون بىر دانا هدفى واردىير اودا آغپارتى و اردوغانى وورماقدىر و
بونون اوچون هر نوع يالانى و اثباتلانا بىلمەين ضررلى و خرسىز سۆزو بىر بىرىنە قارىشىدیراراق اورتايى آتايلىرى.
نه يازىق كى بوجور داورانىشلار عئينا ايرانىن امامىيە شىعەسىنinin دىنى باشچىلارينىن داورانىشىينا اوخشاپىر،
امامىيەنىن بؤيوک آلالهى اولان يعقوب كلىنى، بىر ساسانلى و مجوسى تۈرەمەسى اولاراق، هدفى او زامانىن
حاكمىتى يىنى سوننولرلە موخاليفت و دوشمنچىلىك ياراتماقىدى، بو ايش اوچون هر تور يالان و ضد اىسلامى
تفكىكورلىرى و اصليندە همان ساسانلى و مجوسى فيكىرلىرى تبلىغ ائتمىدىن چكىنميردى.

متاسفانە جناب دنىزبايكال دوزگۇن و گرچىك ائلىشىدیرىرلەر يئرىنە هر تور عاغىلىدىشى بىر سۆزو اورتايى آتاراق
فيكىر ائدىر بؤيوک كشف و بولقو و تاپىتىنى يا ال تاپىيدىر و ائيلە يېبىلە جىكدىر بؤيوک بىر موخاليفت يارادسىن، و
نه يازىق كى بو توتوم اونون حتى توركىيە حكومتىنده باشچى اولاركن دە تفكىكورونون بىر پارچاسى ايدى.
دنىزبايكال كىمى شخصلارين مالىخوليايى تفكىكورلىرىنى بؤوبىتمك، خالقا ذرە قدر يارار ساغلاماياراق، مىلتلىين
ايماج و اينانجينا ضرر وئرمىكدىن باشقما هئچ بىر شئى وئرەبىلمىز.

--توطئە و شوو تفكىكورونو هر بىر حادىشە اوچوندە ايشلەدەبىلەرىك، مثلا 11 سېپتامبر حادىشەسىنە ويا ايران
79 دئورىمەننە ايشلتىمك مومكۇندور

-آمرىكادا اوز وئرن 11 سېپتامبر حادىشەسىنە دىيە بىلىرىك: او بؤيوكلو كده آمرىكادا و او گوجلولو كده امنىتى
سيستەمەنە نىچە او لاپىلىرى بير قروپ بوتون گووئىلىك سىنير و مىزلىنى آشاراق و ساونونما شىفەرلىرىنى الە
گئچىرەر ك نېويورك كولەلرینە (بورجلارىنا) هجوم ائدىرلەر، بو سبىلە دىيە بىلىرىك بو ايش ايمكانسىزدىر و بو
ايسلارين ھامىسى آمرىكا دۆلەتىنин اوز ايشىدىر و جورج بوش بئيلەلىكە نىقشه چكىدىر تا اورتا دوغونو الە
گئچىرسىن.

-شك يوخدور كى بو اتفاق دا او لاپىلىر، يىنى دئمك اىستە دىگىيم شئى بودور همان شكىلە كى بو حادىشەدە،
آمرىكا دۆلەتىنин الى اولدوغونو اثباتلاماق مومكۇندور، همان شكىلەدە ترورىستلىرىن، الى اولدوغونوندا
اثباتلاماق ايمكانى واردىر، بو سبىلە مىللە حركەت منسوبونا دوشن ايش، او مىلتلىين حاقلارىنى ساونونما
حركتىنندە يانا بىر توتوم اورتايى قويىماق و حركتىن خىرىنە آنالىزلىر سرگىلەمك اولماقدىر.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە) بو مىثالا تاي گۈرۈرك كى ايکينجي دونيا ساواشىندا، ھولوکاست اولايندا يعنى يەھودىلر قىرقىنى حاقدا مىنلرجه سند و شاهيد اولاراق، ايرانين ترورچو جومھورباشقانى احمدى نزاد كىمى بىر شخص گلىر دئولت سَوْيِھِ سىنندە بو موضوعۇن بېئر كۆكۈلە دانىماغا باشلايىر و سفسطەلرلە بونو اثباتلاماغا چالىشىر. و يا بو موضوعۇن تام ترسى اولاراق بىرىنچى دونيا ساواشىندا ائرمى چتەلرى روسلىرىن و باتىلى ئۆلكلەرلەن كۆمكىلە ایکى مىليوندان چوخ توركى قتلعام ائدىللىر، آما ايندى بونون تام ترسى اولاراق همان باتىلى ئۆلكلە لر و فارسچىلار تورك دوشمنچىلىگى اوزوندن، ساختا و سفسطە يۇئتمىيلە يوروملارдан يارارلاناراق، توركلىرى بو ايشه متھم ائدىلر بىر حالداكى حتى تك بىر دانا سند توركلىرىن سويقىريريم ياپماسى حاقدا تاپماق مومكۇن دئىيل. دئمك اىستە دىيگىم بودوركى ايندىكى سىاست اورتامىندا بىر عىدە خاچلى تفتكورلو قروبلار و دئولتلر، بىر سىرا يالان و دوغرو بىلگىلر اساسىندا اوزلىرىن اىستە دىگى شئىلرى اثباتلاماغا چالىشىلار، و بو مسئله عادى بىر شئىه دۇنۇشوبىدور.

—بورادا جناب سىيابلى نين تلوiziوندا دانىشىدigi عئىنى سۆزلىرىنى وئىرىرسك، داها يئترلى اولا جاقدىر : سىيابلى : باخىن، باكانلار و باشباكان هامىسى گەرەك ھېس اولونمالى اىدى آما تلوiziونلار فعالىت ائدىرىدىلر گەرەك اونلار تعطىل اولا ردىيلار (بو اوزىننە جناب سىيابلى نتىجە آلېر بىر ضربە گىريشىمى شۇ اوپىدو) سوال : جناب سىيابلى بو حرڪت شوو اولسايدى شووچولار راحاتچاسىينا ائيلىيە بىلدىلىر بىر نىچە باكانى دا مصنوعى حالدا ھېس اتتىسىنلر، آيا اوnda سىز بو گىريشىمەن گرچك اولدوغونا ايناناردىنىز؟! جناب سىيابلى اگر او گئچە آيىق اولسايدىنىز گۈردىنىزكى بىر دئۇن بوتون كاناللارين يايىنى كىسىلمىشىدیر). سىيابلى : باخىن اردوغان مارماريس هتلىيندە قالىرىدى او اورانى ترك ائىندىن سۇنرا اورايانا باسقىن ياپدىيلار (و نتىجە آلېر بىر دئۇن بىر گىريشىم ساختا ضربەدىر) سوال : آيا فيكىر ائدىرىسىنىز اردوغان كىمى بىر دئولت آدامىنinin استخبارات تشكىلاتى يوخويىدۇ؟ و گەرەك اونلارين هامىسى ياتمىش اولا ردىي و اردوغانى اولدوردىلىر تا سىز بىر ضربە نى ساختا ضربە بىلەر و جناب سىيابلى حربى چئورىلىشىدە آز ايتىگى (حدودا ۳۰۰ نفر) اولدوغو سببىيەدە بىر ضربە نى ساختا ضربە بىلەر و دئىير مصر حربى چئورىلىشىنە مىنلرجه اينسان اولدو، حالبىكى گونش اىلى ۱۳۳۲ ده اىراندا اولان گرچك كودتادا ۳۰۰ نفر حدودوندا آدام اولموشدور، حتما جناب سىيابلى نين نظرىنده اودا ساختا كودتايىدى. سىيابلى : من اۆزۈمە توركچويم، دئولت باخچالى توركىيە ده توركچولوك حرکاتىنى بىتىرىدى، او اگر بىر قدر اردوغاندا دىتكەن وئرمەسىدى اونلار بىر قدر اوغۇر قازانابىلىم زىدىلەر. من ۹۰ يىنجى ايللەرde توركىيە ده ياشامىشام ۱۰ مىنلرجه اينسان باخچالى دان نفترت ائتدىگى اوچون اردوغاندا سىس وئىدىلىر. اونلار هله ده باخچالى نين آجىغىنا اردوغانى دىتكەن بىلەر و اونا اينانىرلار، اردوغان چوخ حىلە گر سىاستچىدىر، اردوغان توركىيە ده ان تەھىكەللى سىاستچىدىر، او هامىنى آلدادىر، پ ك ك نى آللادىر، أوروپانى آللادىر، امرىكاني آللادىر، قىلىجدار اوغلو آغپارتى نين ياماغى كىمىدىر، جنابلى سىيابلى نين دوشونجەسى اساسىندا، توركىيە دئموکراسىسى دونيانىن ان آللادىجى و ان حىلە گر سىستئمىدىر و بوتون موافقى و موخاليف حىزب رەھىرى بىر عىدە آللانان و هئچ بىر اينانجا صاحيب اولمايان و دىكتاتورلۇغا بويون آين آداملارдан باشقا بىر شئى دئىيل. و حتى بوتون توركچولر، و حىزبلىرىدە ايشتىراك ائىن

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە)
آداملاردا آلدانمىش و هئچ بير شئى بىلمەين آداملاردىر، توركچولرده بىرىپىرىنىن كوسەرك تورك دوشمنلىرىنە
يعنى آغپارتىيە اوۇي و سس وئرىپىرلە تا بلکە تورك مىلتىنин قېرىن قازسىنلار!!!

جناب سىيابلى نين ذئھنەتىنەدە بو تورك مىلتى و مخصوصا بو توركچولر عجب بىلمز اينسانلاردىلار.

سييابلى : من توركىيەنن حالينا يانيرام، (اردوغانىن ايشلىرىنەن دولايى) تورك خالقى معىن قىسىمى تورك
عىڭىرىنە حقارت ائدىر، اندىشە وئرىجى دورومدور، او اىستەيىر اوزونە ابدى حاكمىت تعىين ائلهسىن، او
ايستەيىر ۳ مىليون سورىيەلىنى تورك وطنداشلىغىنا قبول انتسىن، بو توركىيە خالقى اوچون بؤيوک بير فلاكتىرىر،
او اوزونو آوراسيا انفاقينا چۈبرىيدىر. او اوزونو پوتىن و چىن و دىگر دىكتاتورلارا توپىدور.

اردوغان بىلىرىكى آمرىكا اوندان اوز دئوندرىيدى و بو اوزىنەدە تلم تلسىك پوتىن دن عوذر ايستەدى.

--توركىيەلەيەينه كىنه دولو اينسانلار، توركىيەنلى يالىز اردوغان جىلدىنەدە گۈرۈرلەر و اردوغانلى تورك
دونياسىنین ان تەھلىكە لى عنصر ساپىلار، گويا او توركلى اوچوروما آپاراجاقدىر، بو تەتكۈر صاحىلەرى وقتى
ئىچە آى اوچىجە روس اوچاغى وورولۇ اونون علئەيەنەيدىلەر وقتى روسلارلا بارىشىدىلار يئنە دە اونون
علئەيەنەيدىلەر وقتى اسرائىلە گىتنى اينسانى ياردىم گمىسى اسرائىل طرفىنەن وورولۇ دە اردوغان و
دئولتىنین علئەيەنەيدىلەر و ايندى بارىشىرىكىن يئنە دە همان دوشونجەدەدىلەر. و دائما بير سۆزۈ تىكرا لاپىلار،
گويا اردوغان و آغپارتى حکومتىنин ھدفى اولكەنى داغىتىماقدىر. و دمکراسى حىكتىنە دە دئىپىلەر
اردوغان نقشه چىكىيدىر و ھەر شئى بىي الله گەچىرمىك اىستەيىر. و بو گىتدىش بؤيوک دىكتاتورلۇغا گىتدىر و
بؤيوک تسوېلەرە يول آچاقادىر.

سييابلى : اردوغان ۱۰ ايلدن چوخدوركى حاكمىتىدە دير آيا دويىدونوزكى اردوغان بير يولدا افتخارلا دئىسىن من
توركىم؟ هئچ واخت دئمەيىيدىر.

جناب سىيابلى قونوشماسىندا خاص زىركىلىكلىرى واردىر آما حئيف كى منفى جەتتە و اومودسوزلۇغا قاپىلاراق
اوندان يارارلانىر، بورادادا بىلمەجە كىمى بير سۆزو اورتاييا آتىر، اونون جاوابىنى نجور وئرەسەن بير بەنانە گىتىرە
جىك، من فقط اردوغان قونوشمالىرىندا اىكى جوملە وئىريم، البتتە منىم هدفييم اردوغانىن توركلىيە صاديق
اولماسى و يا اولماماسىنى اثباتلاماق دېيىل، هدفييم بودور بير سيرا شىئىلىرى اثبات اتمك اوچون سند تاپماق و
جورلەمك اۆزلىيكلە سفسطە يۈئىملەرىيلە، چوخدا چتىن بير شئى دېيىل، آما بير حرڪت وبا شخص حققىندا
عمومى آنلايىشى دوشونمك و اورتاييا قويماق و مخصوصا اونون گىتىشاتىنى و يارار و ضررىنى مىلىتىمىز
اوچون اونگۈرمك چوخ چتىندير :

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, başkanlık ettiği Millî Güvenlik Kurulu ve
Bakanlar Kurulu toplantıları ile ilgili yaptığı basın toplantısının ardından Türkiye'ye
seslendi. "Ve biz bu süreçten, göreceksiniz Türk milleti olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin
halkı olarak, güçlenerek çıkacağız." diye ekledi.(21.07.2016)

-Erdoğan Yozgat'ta Bozok Üniversitesi'nde konuştu"Türk Milleti bu projeyle bir tarih
yazacak. Dedimiz Fatih kadırgaları karadan yürüttü, biz de Marmaray'ı denizin altından
yürüttük...(25 mart 2016)

سييابلى : اردوغان آرتىق اوزونو ئىچە تورك خالقينا سئودىرە بىلەردى و بو سېبلە اىقتىصادى اينكىشافا ال ووردو.
او مىليادرلارلا بورج آلاراق بونا نائل اولوبىدور، بو بير اوقدىرە بؤيوک بير خىدمت دېيىل، بو بورجلارى تورك
خالقىنinin اولادلارى اوزون اىللەر اؤدە مك مجبورىتىنە قالا جاقلار.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه) والله جناب سییابلى نین اینانیلماز عجیب سوزلریندن بیریدیر! بیر تورک دوشمنی اولان اردوغان، اوزونو تورک خالقینا سئودیرمک اوچون ایقتیصادی جهتدن تورکیهنى بؤلگەنین ان گوجلو دئولتىنە چئویریر، و دونیانین ۱۷ ينجى قدرتىنە دئونوشدورور، و بؤیوک آوروپا ۸-۷ يوزمین سیغىتماجى اونو داغيداچاق قدر بحران ياراداراق، تورکیه ميللتى و دئولتى ائيله گوجه صاحب اولوركى ۳ مiliyonindan آرتىق سورىيەلىنى ايللرجه اولكەلریندە بارىندىرىرلار.

--بورادا شک يوخدوركى توركىيەدە تھليكەلرین بىرى هر بير دينچى سیاستمدار واسىطەسىيلە اورتايىا گلەبىلەن دينچى رادىكالچىليق اولاپىلەر و فرقى يوخدور بىشخىن ھركىس و حتى آغپارتى اىچىنەدە ويا حتى اردوغان دا اولاپىلەر، آما ميللت اىچىنەدە گولنچىلىك قارشىتى حركتلر اوومۇد وئريجىدىر چونكى خالقين مئىدانا چىخىمىسى دئمك اولار بىر نوع دين رادىكالىسمىيە قارشى بىر حرکت سايىلمالىدىر، و اردوغانىن دا گولنچى رادىكالچىلار عليه اينه صحنه يە گىرمەسى، اولاپىلەيگى قدر اونون دينچى رادىكالچىليق اينحرافىنى اورتادان قالدىرىماقدادىر، آيدىندىرىكى هئچ بىر كىس بىر شخصىن گلەجىكە نجور حرکت ائەپىلەيگى حاقدا كسىن بىر اونگورده اولاپىلەز و بوجور مسئلەلرده يالنېز ميللتىن يانا تاوير آلامامىز شرطدىر...

--آيرىجا جناب سییابلى نين سۈزۈنۈن دىب نوقطەسى و توتومو تسلىيمىتىن باشقا بىر شئى دئىيلدىر، و اونون تفتكۈرۈنۈ اصل توتارساق، توركىيە دئولتى ئۆزۈلەن ئۆزۈلەن ئۆزۈلەن ئۆزۈلەن ئۆزۈلەن ئۆزۈلەن تۈپىدان توفىكىن الله گئچىرىك و چرىكلىرى كىمى و داها آيدىن دئىشك پ.ك.ك. كىمى ساواشا گىرك و البىتىدە ضربە گىرىشىمى يىپانلارا قوشولماق ان قىسا يول اولاپىلەر و بئيلەلىكە ميللتى و آلداتىلىميش توركچولرى اۇلدۇرەر، توركىيەنى نجات وئەپىلەرىك!!!

-بو مسئلە عئينا بونا بنزه بىر ايراندا گونش ايلى ۱۳۵۷ ده بىر دئورىم اوچور و خمينى ايش باشىنا گلىر، -بىر توتووم بىر اولاپىلەر ئىننەدە سونوندا خمينى مجوسى شىعەلىگى اساسىندا بىر تفتكۈرۈ واردىر و باتىلىي اوڭلەلرده خاجلى تفتكۈرۈلۈ قوّەلر بىر شخصى ايسلاەم عالمىنى داغىتىماق اوچون گتىرىپىلەر و بو جهتىدە ده اونو كوللانا جاقلار،

بو توتووم سرگىلەدىگىمىزدە جىرجىلىگە اينانماقдан و پاسيو اولماقдан باشقا بىر يولمۇز قالمير، و هر بىر شئىن اونجەدن بلىرنىميش اولدوغۇنو قبول ائدىرىك و خالقين و آيدىنلارين و سوسىال شبکەلرین و قازىتەلرین و درنكلرىن بىر گىنىشىدە تاپىرى اولمادىغينا اينانىرىق، يعنى بو حالتىدە دئمك اولار همان اولدە بىزلىرىنىلىگىنى قبول اشمىش اوچوروق و تسلىيم اوچاراق اۋزو مۇزو اۋزگەلرینىن حركتىرىنىن يارانان دالغالارا بوراخىرىق، و اونلاردا اىستە دىكلىرى يئرە بىزى گۇئىرورلە.

-ايکىنجى توتووم خالقا اوئنم وئرمك و اونلارين حركتىنى اوژە چىخارارق اونلارا اۋزگۇوهن وئرمك اولا جاقدىر و بو حالتىدە توپلۇمون هر يئىننە اكتىيەر و فعال توتووم سرگىلەمك زوروندا قالا جايىق.

-شايىد بىر مىثالى ايران سئچىملەرنىدە و اۆزلىكىلە گئچىمىش سئچىملەر داها آيدىن شكىلە گۈرمك مومكۇندور، قوشقوسوز ايران گىلىنىدە و فارس حاكمىت دايىرەلرینىدە سئچىملەر دە تقلب ائلەمك بىر عادى داورانىشىدا دئونوشوبدور، حکومت آداملارى و مخصوصا رهبرە باagli قوّەلر هر يئرده ايمكان تاپارسالار تقلبە و حىلەيە ال آتاجاقدىلار.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايجاندان باخاراق توركىيە)

گونازتى وي و آيدىنلار ايران سئچىملرىندە ان دوزگون تو تومو اورتايَا قويدولار

اگر گونازتى وي، آيدىنلار و ميللت پاسيو و من فعل بير حركتىدە اولساalar، فارس حاكىمتى اوز نفعينه هر جور تقلبه ال ووراجاقلار، آما خالق و آيدىنلار فعال اولاندا، اونلار مجبوردولار بعضى يئرلەدە آيدىن آشكار تقبللەر آل آتماسىنلار و بو مسئله اوزو بؤيوک بير ايلرلەمە يە يول آچىر. البتنه تقلبلىون قارشىسىن آلماق، آيدىنلارين فعال اولما حركتلرىنىدە اصلى

مسئله سايلمير، اصليندە او زامان كى آيدىنلار، حركتە گىچىرلەر و خالقى اوز ياسال حاق و حقوققارىنى اىستەمك اوچون صحنه يە چكە بىليلرلە، دئمك اولار خالق گله جىگە دوغرو حركتە گىچىر و جىرچىلىگە قارشى چىخاراق، فارس حاكىمتىنى سورقو سوال آلتىنا آپارىرلار و ميللى حركت گوجلنمە يە باشلايىر و صنفى اىستكلەرن ميللى اىستكلەر دوغرو گەدىلىر.

-توركىيەدە دە عئينا يوخارىداكى سۆزلەر گىچىرلىدىر وقتى بىزلىر گىتجە گوندوز دئموكراسى حركتىنە يالنىز توطةھ و شۇو تفكىكىرولىلە ياخىنلاشىرىق و ميللتىن حركتىنى كۈلگەدە بورا خىرىق، خالقى پاسيو دوروما گىتىرمك اىستەييرىك، معلومدوركى ايران خالقىنىن اىچىننە يايقىن اولان مثلى (بو ايش اينگىلىسلرىن ايشىدىر) جانلاندىرىماق اىستەييرىك، و معناسىدا بودور : اى ميللت سىزىن بو حادىشەلرده هئچ بىر نقشىنىز و رولونۇز يوخدور و گەدىن ائوينىزدە او تورون و يازىلمىش يازقى و سرنوشتىنىزە قانع اولون.

آيرىجا، بىر حركتىن آرخاسىندا هر نە اولورسا اولسون صحنه دە اولماق، خالقىن حركتىنە اۋەنم وئرمك، اونلارين ائتگى سىنى اونە چىخارماق، اونلارى فعال شىكىلدە اورتايَا چىخان حادىشەلرده اشتىراكا تشويق ائتمك، و گله جىگىن اونلارين اليندە اولماسى فيكىرىنى وورقولا ماق، كىمى تفكىكىرلەر و ائىلمىر بىزىم اصلى حركتىمىزە دئنوشورسە، آيدىنديرىكى گىئىشاتىن يئۇنۇن و جەتىنى دېيشىمىش اولوروق و خالقى كۆك معلوم اولمايان تئورىلەر اساسىندا او مودسوزلۇغا سالماقدان قورتارمىش اولوروق.

-طبعى دىركى بىزلىر هر قونوشىمادا دئمەلە كۆتو واريانتلارىدا دئمەلە يىك آما هر جومله سىنندە بىلە، اونلارا آچىقلىق وئرمەلە يىك، و بو تور آچىقلامالار خالقىن حركتىنە داها دوغروسو هر بىر فردىن حركتىنە يئۇن وئرمىكدىن گەچىر. (بىزىدە توركچولىردىن آىرى اولماياراق، نەھىيلىست و يىخىجى فيكىرلەر آچىقلىق گىتىرمك مجبورىتىنىدە يىك).

گونئى آذربايجاندا دونيا گوروشوموز بعضى مسئله لرده ھلەدە ھلەدە خسايىر.

--دو غال بىلىملەر بىلگىنلىرىنىدەن بىرى بئيلە بىر سۆز دئمىشدىر : سىز بىر سира وئرى(دادە) و بىلگىلەردى منە وئرىن و اىستيرسىنىز من يئر كورەسىنى، سىزلىر كۈرى شىكىنىدە، بىضى ويا مكعب شىكىنىدە اولدوغونو اثباتلايم. بو مسئله يە تاي سىزىن توركىيە ضربەسى حاقدا الينىزدە بىر سира بىلگىلەر (نه قدر يالان و دوغرو اولدوغو معلوم اولماياراق ھامىسى گووهن جەتىنىدەن برابر و اىش دىرىدىلەر) واردىر، راحاتجاسىنا و مالىخولىيابى تفكىكىرلەر اساسىندا، بو كودتائىن آمرىكائىن، يا روسيەنин، يا اردوغانىن و حتى ايرانىن ويا كوردلرىن و ... اىشى اولدوغونو و يا بىر

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه) قروپ گولنچى و نهایتا قارماشیق و کومپلکس بیر قروپون ايشی اولدوغونو اثباتلايا بیلرسینیز، البته ینئه ده بو اثباتلامالارین هئچ بیرى بیزىرە نه دوغرو ایپ اوجلارینى وئرە جىكدىر ونه يول گۆستەرە بىلە جىكدىر.

بو حادىشە يە تاي اۆزلىكىله عۇمۇرمۇزدە اتفاق دوشن چوخلو اولايلارى و مىثلا 11 سئپتامبر ويا حتى چوخ گئچمیشە عايد اولان فرانسه اينقىلابى حاقدادا هر جور سئناريوونو اثباتلاماق مومكوندور.

آنالىزلىرىمیز اۇزوومۇزه قانع ائدىجى اولماسى اوچون يالنىز تك بير يول قالىر، بوتون بو آنالىزلىر، وئرىلىرىن گۇوهنىرىلىگىنە و آيرىجا بىزم باخىش آچىمیزا و دونيا گۈرۈشۈمۈزه باغلى اولور، بىز دونيامىز، تارىخىمیز، چئورەمیز و گله جىگىمیزى نجور گۇرۇرسك بىزىم آنالىزلىرىمیزدە گىل حالدا او باخىشدان آسىلى اولا جاقدىر، بىزلىر باخىش آچىمیزدا بىردىن بىرە سېچراما ياپا بىلمەرىك و تدرىجى اولاقاچى دوزگون گله جىك دوغرولتوسوندا يۇئىنلىرىمە يە چالىشىبىلىرىك.

آىرى دئىشلە آنالىزلىرىمیزین بؤیوک بؤلۈمۈ و جەھتلەرى بىزىم اورە گىمیزە، و بوتون بىلگىلەرنى دوشۇندۇيمۇز منطىق بىليمى و ياشايىش فلسەفە مىزىن قاياناقلانىر، -نه يازىق كى توركىه دئموکراسى حركتى سىراسىندا، بىز گونئى آذربایجانلىلار و اۆزلىكىله آيدىنلار سوپەسىنده، پاسىو و منغىل قالدىق، بىزلىر اورتامى و دورومۇ داها آيدىن دوشۇنە بىلدىك، بىزلىر توركىه تورك مىلتىنە داها فعال دىستك اولا بىلدىك.

-بىر حالداكى بوتون كوردچوللە فارسچىلارين دونيا گۈرۈشلىرىنده ان بالاجا آخساقلېق يو خويىدو، ضربە گىريشىمى باشلاياندا كورد ترورچۇلارى مەباباددا و سىننەج دە شەنلىكلىر يولا سالدىلار و نژادپرست فارسچىلار بوتون ايجىتىماعى شبکە لىردا توركىلە يامان دىيرەرك توركىيەنى و اردۇغانى پىسلە بىردىلر و تورك مىللەتىنinin وضعىتىنین بحرانى اولدوغوندان اولدوچىجا خوشحال ايدىلار و بونون اوچون و توركلىرىن بىر بىرلىرىنى اولدوردو يو اوچون، توى بايرام ائدىرىدىلر. و نه يازىق كى آيدىنلارىمیزین چاشباش قالدىغى اوچون، بىزىم مىللەت دە، يالنىز فارسچىلارين و كوردچوللەن خىدايانسانى توتوملارىنى و يامانلارىنى سئير ائدىرىدىلر و هر تور آچىقلېق وئرمىكنىن عاجيز ايدىلر. و چوخلارى هلە دە همان وضعىتىنە دىلر.

-يادىما گلر گونازتى وى دە بعضا احمدبىگ و دوزگون دە اولاقا بئىلە دئىر، وقتى بىز دىلەمەزىن و مىللە دىرلەمەزىن و داها آيدىن دئىس كە مىللە او تورىتە مىزىن دانىشىرىق، بو پارامترلەر اوچون گرەك بىر مىللە اولسون، گرەك بىر توپراق اولسون و گرەك بىر دؤلت اولسون، توپراقسىز و دۇلتىسىز مىللەت قالىجى اولا بىلەمز. بونلارا تاي وقتى بىز توركىه دن دانىشىرىق بعضى شخىصلەر كىمى هاوا دا اولان قوشلارдан دانىشمىرىق بىز بىر مىللەتن و بىر دؤولەتن و دموکراتىك بىر حکومت قورمۇش حىزىلەرن دانىشمالى بىق.

بىھودە و ياوا بىر سۆزلەر اولاقا اۇزوومۇزو تورك مىللەتىنەن يانا اولدوغومۇزو سۈپەلە يەرك بىر مىللەتى تمىيل ائدن بوتون حىزىلەر و اونلارىن باشچىلارىنى و هەرسىنى بىر بەنانە اىليلە دوشمن كىمى قلمە وئررسك، آيدىنلىرى كى بىز آزمىش بىر يولدايىق و بوتون دونيانى بىھودە بىر شئى كىمى گۈرمىكە بىك.

--توركىيەنى گۆزو گوتورە بىنلە مختىليف جىلىدەرلە گىلىدەرلە، بوجور شخىصلەر اىلكلەجە بوتون توركىيەنى و اونون اينسانلارىنى و كولتورونو و اينكىشافىنى كولگە كە سالاراق اردۇغان كىمى آدامى سمبول توتارلار و اونو پىسلە مەكلە، بوتون مملکەتى پىسلە بىرلەر، يوخارىدا سۈپەلەن كىمى بىر تەتكىكىر صاحىبلەر روس اوچاغى

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئى حادثه، ایکى فرقلى باخىش، اوچ بؤيوک مساز (گونئى آذربايچاندان باخاراق توركىيە) وورولاركىن و سونرا بارىش اوilarكىن، غرەيە كۆمك اوilarكىن و سونرادا اسراييل لا بارىشاركىن يالنىز توركىيە نى سوچلو توتارلار، و هر بير شئىي توطئە و كىك شكلىيندە يوروملايارلار. بو حاقدا بير مىثال داها آيدىنلاadiجى اولا جاقدىر.

فرانسه دئورىمى و تورك مىللەتىنин اينسانجىل دئموکراسى دئورىمى

فرانسه دئورىمى 1789 ونجو ايلده اتفاق دوشدو، بو دئورىمەن دۇنيا چاپىندا بير ائتگى ياراتماسىندا و ینئى بير دئنم و وجودا گتىريدىگىنده هئچ كسىن قوشقوسو يوخدور.

فرانسه اينقىلابى، دئمك اوilar جومھوريتىن و دئموکراسىن باشلانقىجى ايدى.

اما بو حاقدا اوخدۇقلارىميىزى بير دفعە دە ياديمىزا گتىرىدىلەرىك؟ آيا بىلىرسىنيزكى 10 ايل فرانسه اينقىلابى سونراسى نە اولا يلار اوز وئردى، 1799-1789 ايللىرى آراسىندا جومھوريت قورولدو فقط بو دئنمدە (ژاكوبېن آدىندا بير حىزب دئنمى) ان آزى 20 مين نفر و بعضى دئيلنلرە گۈرە 50 مينه ياخىن اينسان، و اۆزلىكىله موخاليف قروپلارдан گىوتىن له اعدام اولوندو و سونرادا خالق ايچىنە بؤيوک قارقاشالار ياراندى و بؤيوک بير تئور دئنمى باشلاندى و 10 ايل سونرادا بير عىددەلرېنин دئدىگى كىمى، دۇنيانىن ان بؤيوک دىكتاتورو ناپائون بناپارت ايش باشىنا گىلدى و چوخ مملكتىرە هجوم ائدرەك استعمارى بير حکومت ياراتدى، البته بعضىلرى دە اونو، او اورتامدا دىكتاتور اولسادا قوردوغو حکومتى چاغداش بير امپراتورلوق كىمى دىرنىدىرلەر.

بىزىم مالىخوليا توتموش بعضى اينسانلارىميىزادا بير سوال وئرمك لازىمىدىر، آيا فرانسه دئورىمەنندە اوز وئرن بو قدار اعدام و ترور و جىنaiتلىر، بو دئورىمەن اونمىنە و بؤيوكلوپيونە ان اوافق و بالاجا ضرر و زيان وورايلىمېشىدىر؟ آيا ايندىيە كىمى آيدىن و چاغداش تفتكورلو بير نفر (بعضى دىكتاتورلوق يانلىلارى خارىج) تاپىلىبىدىرىكى بو دئنمى بؤيوک دمكراسى و جومھوريت حرکتى اولدوغۇنو دانسىن؟ مەممەن بئيلە بير ساغلام عاگىلى شخص تاپابىلمەرىك.

-بؤيوک و قاپساملى دموکراتىك حرکتلەرde، دئورىم حرکتىنە حاكىم اولان عمومى و گىنل تفكىكور داها اونملىدىر و اورتايى چىخان كىچىك و بؤيوک اينحىرافلار البتىدە كى پىسلەنەلى و اونلەنەلىدىر، آما اونلار ائيلىيە بىلمىز حرکتىن آنا تفكىكورونو سؤال آلتىنا آپارسىن و اونون آنا و اصلى مسازلارىنى كۆلگەدە ساخلاسىن.

توركىيە دئموکراسى حرکتىنەدە البتىدە كى اردوغان ويا اونا تايى هر كىس ائيلىيە بىلەر دىكتاتورلوق دا يارادسىن ويا بير سира چاغدىشى اىشلەر گۈرسون، اما هئچكس ائيلىيە بىلمىز تورك دئموکراسى حرکتىنەن مسازلارىنى و بو حرکتى، توطئە و شوو تفكىكورلارىيلا كۆلگەدە بوراخسىن.

آيرى بير دئىيشلە بوتون آيدىنلارا و اۆزلىكىله توركچولره ان اونملى مسئلە بو حرکتىن آنا خطلارىنى قوروماق و اونلارى ساۋوونماق دوشى، بو كىسيم هر نە قدر بو گىئىشىدە پاسيو قالارسالار، دئمك اوilar عكس جەتىدە گىدىن حادىشەلرە تىلىم اولولار و بير عىددە نىن اورتايى آتدىغى اردوغان دىكتاتورلوغونودا داها چوخ بركىتىميش اولولار.

بورادا قوشقو يوخدور اردوغان كىمى شخىىلدە، بؤيوک دؤولتچىلىك آنلايىشىنا صاحىب اولان اينسانلار اوЛАراق، حکومتلىرىنى بير طرفدن اولوسالار آراسى اورتاما گۈرە دوزەنلەبىرلەر و آيرى طرفىندا بوتون آيدىنلارдан

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادثه، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه) و او جومله دن تورکچو کسیمدن ده ائتگیله نیرلر، پاسیو بیر تورکچو کسیم هم تورکیه حکومتینین گئدیشینه منفی تاثیر قویا جاقدیر و هم گونئی آذربایجان میللی حرکتینه ضرر و ئەرجکدیر.

بیر لحظه دوشونون اگر بو ضربه گیریشیمیندە و دئموکراسی حرکتیندە، گونئی آذربایجان میللی حرکتى نين فعاللارى، دوزگون و دئموکراسیدن يانا و دیكتاتورلوق و كودتا علئىه اينه دوزگون شکيلده فعال برخورد ائله سیدىلر، نه قدر بیزیم اۆز میلتیمیزین دئموکراسی آنلايیشینین يوكسە ليشیندە تاثیر بوراخاجاقدى. نه يازيق كى بىز بو فورصتى الدن وئردىك و بونو آنلايیبلەم گوجوموز اولمادى.

يئنیلگى و قالخىش ياشايىشىن بير پارچاسىدир

--يئنیلگى ياشايىشىن بير پارچاسىدیر أما آيىق اولمالى ييق و بوتون گوجوموزو تامامىلە توڭتمەدن، آياغا قالخا بىلمەلى بىك.

بىزلىر گونئى آذربایجان میللی حرکتى نين ايچىندە اولاراق وضعىتى دوشونه بىلەمە يەرك و دوست دوشمنى تشخيص وئە بىلمە يەرك تورکیه دئموکراسى حرکتىنە قاتىلامادىق و بو حاقدا يئنیلگى يە اوغرادىق.

تموز آىىندا تورك میلتىنин اينسانجیل دئموکراسى حرکتىنده، بعضىلىرىمىز، كورد ترورىستلىلە و فارس ايرقچىلار بىلا بير جىبىھە ده يئر آدېق.

-توطئە تفكىكورو، و دوشمنى خاص بير شئيلرده سمبولىزە ائتمك، او سمبولو پىسلە مكلە، دوشمنىن هر جور ياخشى و پىس شئيلرىنى گۈزدن سالماق، فارس راسىستلىرنىن و فارس شىعە لىگىنinin اساس تفكىكورودور، نه يازىق كى بىزىم ايچىمۇزدە ده بىر عددە بىلمەدن بو كولتسوره قاپىلىلار و بوجور سمبولىزە ائدىلمىش شئيلرە دىققەت ائتمەدن فارسلارا قوشولورلار، و فيكىر ائدىرلەر يالنىز او شخصى ويا بير قورومو و حىزبى پىسلە بىرلەر و متوجه دئىيللەر كى بىلمەدن تورکىه و اصلىنده تورك دوشمانلىغى يابىلار.

-اما لا زىمىدىر بىزلىر هر زامان وضعىتى دوزگون دىرلندىر ك، جبهە مىزى فارسچى ايرقچىلىغىندان و كوردچو و ائرمىچى تئروروندان آيىراق و دئموکراسىدەن يانا بير تاویر آلاراق تورك دئموکراسى و چاغداش دينى حرکت جبهەسىندەن آيرىلما ياق، و مطمئنا بؤيۈك قازانىملاڭ الدە ائدەجە بىك.

ھئچ كى شك ائتمەسىن كى ايندىكى چاغدا آذربایجان تورك مىللەتى بير داها و ھئچ واخت آذربایجانىن میللى قەھرمانى شەھيد خىابانى نين اولكە خارىجىنده اولان تورك سۇيداشلارينا قىيىسىز قالماسى خطاسينا دوشە يە جىلەر، و عمومىلىكىدە اۆز گوجلرىنە گووهندەر ك دوست دوشمنى ده بىر بىرىرىنە قارىشىدىرىما ياقلاڭلار.

-**قوزىئ آذربایجان :** گونئى آذربایجانين بعضى آيدىن كسىمیندە، تشخيص يئرسىزلىگى يانىندا، قوزئى آذربایجان دؤولتچىلىگى اولقۇنلۇغو دىققەت چكىجىدىر، ساغ اولسۇن قوزئى آذربایجان دؤولتىمۇز، بىر آز گئىجە اولسا دورومۇ آنلادى و شwoo ياپان تلوپىزىونچۇلارلا بىرلىكىدە داعش ترورچو اينانجىنinin ئائىشىسى فتح الله گولن لە اولان مۇصاحبەلرلى بير ترور تبلىغاتى كىمى دىرلندىرەر ك اولكە سىستىمەنەن حذف ائتدى و تورك میللەنەن يانا بير تاویر اولاراق چاغداش دؤولتچىلىك آنلايیشىنى اورتايَا قويىدو. البتىدە آذربایجاندا اۋزلىكىلە خصوصى يايىن كاناللارى داها اكتىو رول اوينايىا بىلىرىدى.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادثه، ایکی فرقلى باخیش، اوج بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه)

—منیم آرزولاریم—

—من آرزو ائدردیم گونازتی وی ۱۵ تموز ویا ان آزیندان ۱۶ تموز گونو عادی پروقراملارىنى كىسىميش اولايدى، و بو تريبيوندان نه اينكى فقط اورادا ايشله ينلر بلکه بوتون آيدىنلار و ميللى تفككىر صاحبىلرى، تلفونلا اونا قوشولاراق خالقى ضربه علئيه اينه و دئموکراسىنى ساوانماق اوچون اوپارادىلار و ميللتى سئچىلىميش ياسال دؤلتىندن و حيزبلىرىندن دفاع ائتمك اوچون خيابانلارا تؤكولمه يه چاغيراردىلار، بوجور اولسايدى شك يو خدور كى بىزلر اوز تارىخى و دئولتچىلىك آنلايىشيميزين اولقونلوغونو دونيايا ثبوت ائتمىش اولا جايديق، أما بئيله اولمادى.

كاشكى بىزيم ميللى تلوبيزىونوموز و اينترنئت سايتلاريميز ائله بؤيوک آنلايىشا صاحب اولا ردىلاركى حتى توركىه گىلىنده آيدىنلار و ميللت تمثيلچىلىرى و دئولت آداملارى گونئى آذربایجانلىلارا گووهنه رك و اونلارا مراجعت ائدرك اونلارين واسيطه سىليله توركىه تورك ميلتىنە مساز وئردىلر و خالقا ضربه گيريشىمى علئيه اينه چاغيريش وئردىلر. و بىلدىلر كى توركىه تورك ميللتى بئيله گونلرده تك دئيلىدىلر و اونلارين يانىندا آذربایجان تورك ميللتىدە يئر الير. أما بئيله اولمادى.

هر حالدا بىزلر اورتامى آنندا دوشونه بىلمەدىك و آنندا تېگى و ئەرىپىلمەدىك. بىزلر مگر عۇموروموزدە، دمكراسىنى دادمىشىق كى بو دورومۇ آنلايابىلك؟ آلتى آيليق خيابانى حكومتى و بير ايللىك آذربایجان ميللى حكومتىنین، ائتدىكلرى و گۈرودوكلىرى ايشلر، كىمین يادىندا قالا جاقىرى؟ بىزلر مگر ياخىن دئۇملرە دئولتچىلىك قورموشوق؟ مگر دئولتچىلىك مفهومونو بىليرىك كى؟ توركىه تورك ميللتىنinin دئولتچىلىك آنلايىشىنى دوشونه بىلك؟

بىزى هئچكس داداما دىيغىمиз، گۈرەمەدىيگىمiz، تجروبە ائده مەدىيگىمiz دمكراسى دان دولايى، و ميللى دئولتى ساوانماق اوچون، ميللى اوردويلا بىرلىكىدە بير جونتاجى ضربه گيريشىمى علئيه اينه جانىمىزدان و مالىمىزدان گئچەمەدىيگىمizدان دولايى سوچلامامالىدىر. زира بىز بونلارين هئچ بىرین گۈرەمەمىشىك.

بىز گونئى آذربایجان توركلىرى يالنiz باشىمىزىن اوستوندە اولان بير ايرقچى فارس شاهى و ترورچو تورك دوشمنى اولان فارس شىعە لىگىنندن باشقىا هئچ بير دئھنەتىمiz يو خدور.

سونوندا اشارە ائتمەلىيىم يوخارىدا كى سۆزلىرە يالنiz توركىه سۆيە سىنده كىمى حركتىن سۆز گئدىر، اگر بىز آذربایجانلىلار ائلىلە بىلەدىك كوتلەۋى حالدا و اۆزلىكىلە توپلو يايىن اورقانلارى سۆيە سىنده توركىه قارداشلاريمىزا كۆمك ائدك، أما بونادا اشارە اولونمالىدىر كى آذربایجاندا بوتون توركلىرى بو حادىشەدن سون درجه ناراتات و اوزونتولىيدولر، من حتى بىر نفر آذربایجان توركىنە دە راستلامادىم كى بو اتفاق دان خوشحال اولموش اولسون، و سئوبىندىرىيجى جەت دە بورادادىر، آذربایجان توركلىكىدە تك اورك كىمى توركىه ميللتىنinin اوۇدقوسوندان و دئموکراسى حركتىنин اوستونلۇيىندن و ضربه گيريشىمىزىن يئىلەمە سىنەن بؤيوک اولچىودە خوشحال ايدىلار و تورك ميللتىنин بو تەھلىكەنى آتلاماسىنдан، راحتاتلامىش اولدولار.

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادثه، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه)

گله جگه باخیش

بو بؤلومده حادیشه لرى اولموش کيمى حئسابلا ياراق بو حاقدا من گله جك اوچون اوز دوشونجه لریمى ديله گتيرمك ايسته بيرم.

تورك دوشمانلارى اوردونون علئىه اينه اولاراق بير سيرا كوجومسىمه لرلە و اوردونون بو ضربىدە فداكارلىقلارينى كۈلگەدە ساخلا ياراق، اونو بىپراتماغا چالىشايىلرلە، آما تورك مىللەتى اوردو كوموتانلارينىن و اوردو سوبايالارينىن فداكارلىقلارينى اصلا ياددان چىخارما مالىدىر، بو ضربەنин پوسكور تولمەسىنин ائنملى سببى و اوزلilikلە تئكىنلىكى جەھتنەن تاماما اوردونون بؤيۈك دېققىتىنە و صداقتىنە، آيىقلوغىندا و فداكارلىغىندا باغانلى ايدى، شايد هر حالدا و سونوندا خالق، چتە جىلەر غالب گله جك ايدى آما بؤيۈك ضايىھەلرە اوغرىايىلردى، اما اوردونون مىللەت ياردىمدا اولماسى بو ضربەنلىكى اىيلە سونا اردىرىدى و بو اوزدن تورك خالقى گرک بئيلە بير ساغلام ائيتىليمىش اوردويا منتدار اولمالى و اونا صاحىب چىخمالىدىر و البتەكى ضعفلەرە گۈزدن گئچىرمەلەدىر.

--بو سورەجىن گئدىشاتىندا خالق دئموکراسى يە صاحىب چىخمالىدىلار و قوشقوسۇز بونودا ائده جكلر.

--توركىن دئموکراسى حركتى، چتە چى و فارس شىعەلىگى اىيلە بىرلىكىدە گولنچى و نورچو دينچىلەر بؤيۈك درس وئردىكلىرىنەنە هەنج قوشقو يوخدور و دونيا بىلدى كى توركىنن اورتا دوغۇدا يئر آلدىغى خالدا، داعش و فارس امامىيە شىعەلىگى كىمى تورچو دينچىلە، ان بالاجا ائيلىمى (تمايلو) و علاقەسى يوخدور، گرچىكىنەدە بو مىللەت اوز اينانج سينيرلارينى آيدىن و آشكار شكىلەدە اورتاقاغ دىنسل تفكىكىرلەرنى آيىرىدى، بو حرکت تورك مىللەتىنەن گله جگى اوچون هر شئىن چوخ ائنملەيدىر.

شىكسىز تورك دوشمنلىرى ايستە بىردىلەر توركى مىللەتىنى داعش و فارس شىعەلىگى طرزىنەدە و ترور اورتامى ياراداراق بىر بىرلىرىلە قارشىيا گتىرسىنلەر، آما بوتون فاناتىك دينچىلەر، خاچلىلار، كورد تئرورچولار و فارس شىعەچىلەر بؤيۈك خىال قىريقلوغىندا و پوزقونا اوغرادىلار و طبىعتا بو مىللەت اثبات ائتدى گلچىكىدەدە بو حرکتىن سونوجalarinى قۇروماق و اونون اتىگىلىرىنى گئنىشلىتمك ايشى، يئنەدە تورك مىللەتىنەن اصلى گۈرۈي و اينانجى اولاJacدىر، اونلار اوزلەرەنەن حرکت دوغرۇلۇلارىنى بللى ائدەرك گله جگى دوشمنلەر بىلدىرىدىلەر و اثبات ائتدىلەر بو مىلت بئيلە راحت اونلارىن اوپۇنلارينا گلمە يە جكلر.

البندە بو حرکتىن گئنىش ائتگى لرىنەن اولما ياراق دوشقو دوشمنلىرى بير طرفدن بؤيۈك او مودسوزلۇغا سورو كله دى و آيرى طرفىنە دوشمنلەر گۆستەرىدىكى بو مىللەت راحات جاسىنا دوشمنلەر تەھسىنە دوشىمە يە جكلر، بو اوزدن دوشمنلەر ائيلە يە بىلەر داها بؤيۈك و اوزون مەتلى توۋەتلەر فيكىرىنەدە اولسۇنلار بو اوزىنەدە تورك مىللەتى بوجور مسئلەلەر حاققىندا داها چوخ اويانىق اولمالىدىلار.

ضربه گىريشىمى بير داها ثبوت ائلهدى خالقىن رولو اولكەدە و اوزلilikلە دموکراتىك اولكەلرەدە تصوّر ائتدىيگىمېزدىن داها چوخ ائنملەيدىر، و حكومت ائدلەر بو پارامەترى گۆز آردى ائتسەلەر گئچ وبا تئز او دوزاجا قالار. منىم دوشونجه مەدە توركىن دئموکراسى حركتى اصلىنەدە بير دئموکراسى دئورىمى كىمى آدلاندىرىلىمالىدىر. بو دئورىم بوتون تورك خالقلارىنى و اورتادوغۇ خالقلارىنى درىنەن ائتگى لە يە جكىدىر، بونو ثبوت ائتمك يالىز گله جكىدە مومكۇن اولاJacدىر

مقالاتنىن يازارلارى: آلتاي اورمولو، چىنگىز حسېنى قمى، ۲۳ تموز ۲۰۱۶ (۱۳۹۵ مداد).

اینسانجیل دئموکراسی دئوریمی : بیر ینئی حادته، ایکی فرقلى باخیش، اوچ بؤیوک مساز (گونئی آذربایجاندان باخاراق تورکیه)
قايناقلار

سون بولومده يارارلاندیغیمیز قايناقلار و داها دوغروسو بیزلره یؤن وئرن قايناقلار خاطیرلادیلیر :

۱- صمد بایاتلی، آذربایجان شیعه لیگی و فارس شیعه لیگی.

۲- صمد بایاتلی، حرکت ملی آذربایجان و پیام مذهبی اخلاقی ان، مترجم ارسلان تورانلى. (نقدى بر مذهب جعفری آذربایجان و مذهب امامی فارس).

۳- حمید دباغی، نادرشاه افشار، بنیانگذار دولت مدرن تورک آذربایجان.

۴- صمدبایاتلی، چنگیز حسینی قمی، آلتای اورمولو، پایه های لرzan حاكمیت فارس

۵- آیدین ینئیلمز، دیو چهربیق (جنایات اسماعیل سیمیتقو)

۶- ائشن آستارالی، ایران باستان : هیاهو برای هیچ!

۷- خانم دکتر براند شیفر، مرزها و برادری

۸- اوجالان ساوالان، مانقورت نامه

(سوزلوك : اینسانجیل: اینسانی، ضربه گیریشیمی : کودتا، قالخیشما : شورش، ایلکه: اصل، اساس)

کیتایین سونوندا آذربایجانین میللی حرکتی نین گئروشلرینی یایان مختلف ایتنئت سیته‌لرینه و اونلارین قوروچولارینا تشککور ائتمەلیيم، اونلار بیزیم میللەتی آییتماغا بؤیوک ائنئژى صرف ائدیرلر، من شخصا بئیله اینانیرام اگر بیزلر ائیلیه بیلک بیر نفرى ائیلە تشویق ائیلە يك كى حتى بير دانا آذربایجان و تورکلر حاققىندا مقالە و کیتابى دیقتله اوخوسون، شك يوخدور او اینسان ینئى بير دونيایا قدم قوياجاق. و دونيانى يالنيز ائشیتىدیكلرى و گئردوكلرى اساسىندا يوخ، آيرىجا تحلیلى شکىلە دە حىس ائدهجك و بو حالدا جىى و چالىشقان بير نفر فعال، حرکتىمیز اوچون قازانمیش اوولورق.

بو اوزدنە مخصوصا آذربایجان اوپىنجى حرکاتى سیته‌سىنى يولا سالانلارا (آزوح)، و يئنەدە آرازنيوز، گونئى نىوز، ترييون، اويان نىوز، يورد نئت و چوخلۇ دېرلى دېگر سیته‌لری ايشلەدنلرە مەتتدارام و اونلارین اللرى و آياقلارى آغرييماسىن.